STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05035

KAPRIZEN

Zusman Segalowitch

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ז. סעגאַלאָוויטש

קאַפּריזען

לידער.

אַרויסגעגעבען דורכ'ן „ליטעראַטור־
פאָנד" ביים פעראיין פון יודישע ליטע־
ראַטען און זשורנאַליסטען אין וואַרשאַ.

1921

Copyrighted by
Jewish Writers Club
New-York.

די אָיטאָגראַפיע—לויט׳ן ווילען פון מחבר.

הילע געצייכענט פון ה. בערלעם.

געזעצט ביי

ברידער וואָיציקעוויטש, װאַרשא, נאַלעװקער קראָמען.

געדרוקט אין דרוקעריי פון מ. קופערשטאָך און מ. קראַמאַוש, נאָוואָליפּקי 22.

אפּזאג

ווייט איז די גרענעץ...

ווייט איז די גרענעץ,
מעכטיג באוואכט.
איך בין אנטלאָפען
שפעט נאָך דער שלאכט.

איבערגעקומען,
איבערגעקלערט;
איינס און דאָס זעלבע:
הימעל צי ערד.

איך און די שטילקייט,
שטילקייט און איך.
אָפגרונד פון שווייגען
נעם מיך צו זיך.

נאכט! גיב מיר גאָרנישט,
נעם גאָרנישט צו.
כ'וויל אָפזאָג פון לעבען,
זיסקייט פון רוה.

שטילער אָווענט.

שטילער אָווענט, שטיל דאָס טראַכטען, שטילע טריט.
טאָג און רויש האָב איך געלאָזען... איך בין מיד.
גערן וואָלט איך מיט'ן ווינטעל וואו אַוועק,
נאָר איך בלייב דאָ מיט די שטויבלעך אויפ'ן וועג.

מיינע קייטען נעם איך לאַנגזאַם פון די פיס אַראָב.
און די בליי-קרוין פאַלט אַרונטער פון מיין קאָפ.
ווי די פערדלעך נישט געבונדען אויפ'ן גראָז
לאָז איך שוועבען די געדאַנקען אין דעם ווינטעלס בלאָז.

וועלט, דו גרויסע! איך פאַרגעם דיך, איך באַהאַלט
דיר אין מיין פויסט,
איך פאַרגעס דיר און דערמאָן נישט, וואָס דו שאַפסט
און פויסט.
דיינע שטראָף-רייד, וואָס דו פרעדיגסט פרעך אַזוי
און פרום —
מיר צוקאָפּענס ליגסטו, וועלטעל — ליג און שווייג
און שטום.

נאכט נאָך רעגען.

גלאַנץ פון נאַכט און שפּיגלען,
רויש פון טויזענט טריט,
ווען אויף מידע פליגלען
פליט מיר נאָך מיין ליד.

זוך איך קלאַנגען, רוימען —
גיט מיר ווער אַ שטויס,
אַנשטאָט דאָן צו טרוימען,
ווער איך פלוצלונג בייז.

קוק איך אויף די שאָטענס,
צו זיי לעבען אויך?
דורך די נאַסע דראָטען
צאַנקען שטערען בלייך.

איז אַ טיר נאָך אָפען?
וואַרט אויף מיר נאָך ווער?
שלאָפען ווילט זיך, שלאָפען
און נישט טראַכטען ווער.

אַ מיליאָן מיט מענשען.

אַ מיליאָן מיט מענשען
האָט די גרויסע שטאָט —
קיינער וועט נישט וויסען
אונזער קליינעם סוד.

זינדיג און פאַר'חלש'ט
ווערט דער טאָג פאַרברענט.
לאַנגזאַם צאַנקט דאָס פייער
אויף די גרויע ווענט.

אַלט איז שוין דער הימעל,
אַלט איז שוין די ערד,
אַלט איז גאָלד און זילבער,
ביקס און קויל און שווערד.

גיב דיין האַנט די קליינע,
גיב אַ לאַך דערביי,
גיב מיר דיינע ליפּען
און די וועלט איז ניי.

ווער פון אײך?

ווער פון אײך איז ווען אנטלאָפען
אין דער נאַכט פון זיך אַלײן,
שטומע שאָטענס אָנגעטראָפען
און דעם תהום געוואָלט דערגײן?

ביז'ן בלוט זיך אײנגעביסען
און פאַרשאָלטען טאָג און נאַכט,
איבער ספקות און געוויסען,
וועגען שטאָלץ און וועגען מאַכט?

א געבויגענער, א בלאַסער —
ווער פון אײך האָט שטילערהײט
פון דער בריק געקוקט אין וואַסער
און געצווייפעלט אויך אין טויט?

אין פעלד.

אַלנאַכט. עס רוט
די שפּעטע וועלט,
ווי פרעמד, ווי גוט
עס איז אין פעלד.

דאָס פרישע היי
ליגט ברייט און פריי.
אַ פּערדס־געשריי
גייהט ווילד פאַרביי.

ווייט מענש, ווייט שטאָט.
איך בין אַליין,
עס קומט באַלד גאָט
אַהער צוגיין.

אין שוואַרצען פעלד
מיט גאָט ביינאַנד,
אין נישט מיין וועלט,
אין נישט מיין לאַנד.

ס'איז נישט מיין שפּראַך,
ס'איז נישט מיין וועג,
שוין טעג אַ סך
אָן גאָט אַוועק...

איך פאַל [illegible] דר'ערד
און האָרך דעם טאָל:
עס שפּאַנט אַ פערד
מיט ווידער־קול.

וואו־וואו? ווער־ווער?
איך בין אַליין.
צו פילט מיין טרער
דער קאַלטער שטיין?

וואָס טיפער.

וואָס טיפער ס'ווערט מיין זוכען,
וואָס מער איך קען די מענשען,
אַלץ מערער ווילט זיך פלוכען
און ווייניגער אַלץ בענשען.

פאַר איינזאַמקייט און שטילקייט
בין איך זיך, גאָט, מתודה.
איר זענט נישט ווערט מיין שילטען,
מיין בענשען נישט אודאי.

איר האָט אַ גאַס מיט שטיינער,
מיין ליד וועט איר נישט הערען.
מיך דאכט, איך האָב נאָר איינער
געזען היינט פאַלען שטערען.

אין אונזער טעמפל.

אין אונזער טעמפעל קומען אָפטער אַלץ אַריין פּיגליאַרען
מיט קונצען־מאַכעריי און מיט געשריי.
זיי קרומען זיך פּאַיאַציש, זיי ברעכען זיך און נאַרען,
דער עולם גייט זיי נאָך, דער עולם גייט מיט זיי.

זיי שרייען הויך און אומעטום, זיי ווילען שטענדיג
איבערצייגען,
אַז זיי אַליין זענען בערופען און געבענשט פון גאָט:
די נאָכקרימערס! וואָס פרעמד איז זיי די הייליגקייט
פון שווייגען,
וואָס קאָנען שטאָלץ נישט זיין מיט זיך אין שכינה־סוד.

דער לעצטער פון פּאַרנאַס באַהאַלט זיך אין זיין טאָגע
און גנב'עט זיך אַראָפּ אין שאָטען און אין נאַכט.
זשאָנגלערען! זאָל אייך וואויל בעקומען אייער חגא,
איר לעבט אַליין זיך אָפּ אין אייער פאַלשער מאַכט.

איך נישטיגער, שטויביגער.

איך נישטיגער, שטויביגער,
הייליג אין גלי,
איך גלויביג נישט־גלויביגער,
פאַל אויף די קני.

צום וואָלקען, וואָס ווייטליך
דעם הימעל פאַרשטעלט,
צום דייטליך, נישט־דייטליכען
גאָט פון דער וועלט.

קיין רייכקייטען בעט איך נישט,
כבוד נישט, מאַכט,
אין אייביגען רעטניש
פון טאָג און פון נאַכט.

נאָר תפלות באַשיידענע
דיר אין מיין ליד,
נאָר תפלות באַשיידענע
דיר אין מיין ליד.

כ'האָב געזעהן.

כ'האָב געזוען אַ מחנה ווייסע פייגל
אין אַ האַלבען קאַראַהאָד.
אין אַ וואָלקען זענען זיי אַריינגעשוואומען
און צוריק אַרויס מיט דורכגעשטראַלטע פליגלען
איבער פעלדער-וועלדער, איבער שטאָט...

און פליט מען שוין, אָהאָ!
זי ווייט מען קאָן דערפליען...

•

איך האָב געזוען אַ גריבלעניש פון ווערעם,
געזוען זיי אינדערפרי,
בייטאָג, פאַרנאַכט... אַך, איינער צוגעקלעפּט צום
צווייטען
אַלץ אויף דעס זעלבען פּלאַץ געקראָכען,
ווי קנעכט, וואָס קריכען אויף די קניען.
און אַז מען קריכט...
יאָ, יאָ! אומשטיינס געזאָגט,
זי ווייט מען קאָן דערקריכען...

אונטער די וועלדער.

הינטער די וועלדער
ציטערן בליצען
גלי-ווערעם לייכטען
אונטען אין גראָז,

אורראַלטעביימער
רוישען אין שווייגען,
ווינט טראָגט פונאַנדער
פון חורבות דעם שטויב...

ווינט טראָגט אַ רמז,
אַן אָנזאָג, אַ פּחד,
אַז איך וועל דאָ אייביג
נישט זיין אין דער נאַכט...

ראַטעווע, נאַכט!
נישט דערלאָז מיך פאַרשווינדען,
גיב מיר אַן אָרט
אין דיין שאָטען איז קילען,
גיב מיר אַ אָטעם
אין ווינטעל אין שטילען,

פאַראייביג מיט עפּעס
מיין זיין אין דיר, נאַכט.

נאַכט אָן נאַכט.

מיר זענעז ביידע נישט פוז צפון
מיר ווילן ביידע היינט נישט שלאָפען.
נאַכט אָהן נאַכט...
ס'איז נישטאָ פאַר אייגז קיין שאָטען.
אַלע וועגעז דורכגעטראָטען...
וואו איז נאַכט?

איך בין בלייך און דו ביסט בלייכער.
ס'פרעגט דער טענענבוים דער הויכער:
וואו איז נאַכט?
ס'פרעגט די שטילקייט ביי דער שטילקייט
און דאָס ווינטעל פרעגט די קילקייט:
וואו איז נאַכט?

ס'וועט די נאַכט אָן נאַכט פאַרשווועבען,
כ'וועל קייז קוש דיר היינט נישט געבעז,
נאַכט אָן נאַכט.
ס'איז דער סוף פוז אונזער ליבע.
טויטע בליקעז האָט דיין ליבע...
נאַכט אָן נאַכט...

ל י י ג ט מ ִי ר נ ִי ש ט ק י י ן ש ט י י נ ע ר.

לייגט מִיר נִישט קיין שטיינער
אויף מיינע שטִילע וועגען.
כ׳וועל סיי־ווִי ווייטער גיין
אויף מיינע שטִילע וועגען.

איך בִין אַן אלטער וואַנדערער
און האָב אַליין אִין שאָטען
דעם תהלים פון מיין לעבען
פאַר זִיך אַליין געדאַוועגט.

דאָס שענסטע אִיז פון לעבען
דִי הויכקייט און דִי ווייטקייט.
לייגט מִיר נִישט קיין שטיינער
אִיבער מיינע וועגען.

אִיך וועל זִיך שוין געפִינען
אַ בערגעלע, אַ טורעם...
אִיר וועט בלִינד פאַרבייגיין,
איך וועל זען אייך שטענדִיג...

דער זייגער.

דער זייגער קלאַפּט, דער זייגער גייט...
אויף וועלכער רגע פֿאַלט דער טויט?

דער זייגער קלאַפּט, דער זייגער גייט;
די צייט פֿאַר זיך איז סיי=ווי=טויט.

דער טאָג איז טויט, די נאַכט איז טויט —
און נאָר מיין האַרץ קאָן פֿילען פֿרייד.

און נאָר מיין האַרץ קאָן זינגען פֿרייד,
און ווען איך לעב איז טויט דער טויט.

דער זייגער קלאַפּט, ווען איך בין דאָ
די גאַנצע פֿיר און צוואַנציג שעה.

און אַז איך וועל שוין דאָ נישט זיין,
וועל איך נישט זיין, — וועט גאָר נישט זיין...

בײם קלױסטער.

דער גאָטישער קלױסטער שנײדט הױך זײנע שפּיצען
אַרײן אין דער נאַכט:
צום הימעל, צום רױם, צו די בליצען,
װאָס שפּאַלטען די נאַכט.

דאָס שװײגעניש קומט פון די שטײנער
און שמידט־אײן די װעלט, —
פאר מיר איז א פרײד, װאָס איך אײנער
פאַרנעם איצט די גרױס פון דער װעלט.

איך האָב אַלע סודות דערװאָרבען
אין שותפות מיט נאַכט.
די מאַמע פון די, װאָס געשטאָרבען —
די אלטע לבנה — זי שװעבט
און זי זאַלבט —
מיך און נאַכט...

צפון־נאכט.

טאָג איז מיר אַנטשלאָפּן געוואָרען מיט אָפענע אויגע־
סאָסנעס פאַרגליווערט, שאָטענס אויף דר׳ערד
אויסגעצויגען —
ליכטיגע שטילקייט פּלאָנטערט זיך איין אין די צווייגען,
ס׳ציט די נשמה זיך העכער און העכער צום שווייגען.

שטילער... אַ טייכעלע לויפט דאָ אין רונדע זיגזאַגען
און רייפען,
נישט לאַנג וועט עס רוישען, נישט ווייט וועט עס
לויפען. —
עס וואַרט דיך דער אָפּגרונט פון אייז־ים. זיי שטילער!—
וואָס לענגער די נאַכט איז, אַלץ טויטער, אַלץ
בלייכער און קילער.

דאָ האָבען געליבטע קיין לוסט נישט ביינאַכט זיך צו
ווײַלען,
קיין נאַכט איז נישט דאָ, נאָר די בלייכע באַלויכטענע
מײַלען,
אַ קרענקליכער פרילינג, אָן ריחות, אָן בלומען,
אָן קלאַנגען,
אַ ציטער, אַ גסיסה, ווי עמצער וואָלט זיך געהאַנגען...

פון קינדווייז...

דער ערשטער שטערן-פֿאַל —
מיין ערשטער יוגענט-טרוים.
ווי נעמט מען אים, דעם שטערן,
אַרויס פון שוואַרצן תהום?

אין ברונעם האָב איך איינמאָל
אַ קוק געטאָן מיט שרעק,
אַ לץ האָט מיר געוויזן
אַ צונג פון שוואַרצן דעק.

אַ חורבה איז געשטאַנען
נישט ווייט פון אונזער הויז,
פון דאָרטן פלעגט עס קומען
פאַרנאַכט די פלעדערמויז...

בית-עולם האָט געסוד'עט
אין אייביגקייט פאַרטראַכט,
מיט בלעטער, ווי נשמות,
אַריינגערעדט אין נאַכט.

געצאַפּעלט אין דער פינסטער,
געטוליעט זיך אין שרעק...
פון יענע ערשטע שאָטענס
וועל איך שוין נישט אַוועק.

ער פּאָעט.

מיין אויג איז פאַרבענקט
און מיין האַרץ איז פאַרהונגערט נאָך פאַרבען,
מיך שרעקט נישט דאָס לעבען,
דאָס קרוינלאָזע שטאַרבען.

כ'האָב טרויער דערשטיקט אין מיין ברוסט,
איך האָב טרערען פאַרבאָרגען.
געוואַרט אויף מיינע שליחות,
געוואַרט דעם געבענטשטען פרימאָרגען.

די זון איז אַרויס אַ באַנייטע —
פאַר מיר איז בלויז שאָטען געבליבען.
און וואָלט זיך מיין מזל אַמאָל שוין
אין רו וואו פאַרקליבען —

דאָך ברענט נאָך אין האַרצען,
עס צאַנקט נאָך אַ ביסעלע פייער,
דאָס פייניגט אַזוי ווי דער גיהנום —
און ס'בלייבט אַזוי טייער.

איך קאָן מיין מזבח נישט בויען
פון שטאָל און פון אייזען —
עס פעלען מיר בלומען און לידער —
און גאָט זאָל זיך ווייזען.

עס פעלט מיר דער אָפענער הימעל —
דאָס איינציגע וואונדער.
דער רויך פון מיין קרבן דאַרף שוועבען
צום הימעל באַזונדער.

אַזוי ווי אַ זילבערנער וואָלקען,
אַזוי ווי אַ שיפעל אַ שטילעס,
וואָס פירט צום באשעפער
מיין אומרו, מיין ליד, מיינע תפילות...

נאָר קיינער באַגעגענט בייַנאַכט נישט
דעם איינזאַמען זינגער,
די סטרונעס זיי פאָלגען אין יאוש
נישט מער מיינע פינגער.

און שטום איז, און טויב איז די וויסטע...
איך גיב זיך איר אונטער;
געלאַסען אָן קלאַנג פאַלט מיין האַרפע
אין אָפגרונט אַרונטער.

און אומעטיג קוקען די שטערען
און טרייסטען מיך אַלע אינאיינעם:
די זון האָט נאָך קיינמאָל בייַנאַכט
נישט געלויכטען פאַר קיינעם.

דאָס וואָס בלייבט מיר איבער.

דאָס וואָס בלייבט מיר איבער
פון מיין צער און פרייד:
פונקען פון די פלאַמען,
ווען די זון פאַרגייט;

שפּענדלעך פון מיין פּאַלאַץ,
וואָס איך בוי אין טוי;
אָפּגלאַנץ פון מיין היכל,
פון מיין הימעלס בלוי.

דאָס וואָס עס געפינט נישט
אין מיין ברוסט קיין אָרט,
שעפּט עס אויס דער ריטם
און דער קלאַנג פון וואָרט.

און אַרום — דאָס לעבען
ברענט און זינגט און בליט...
דאָס וואָס בלייבט מיר איבער
גיב איך אָפּ מיין ליד.

נרינער נאַט

דער גרינער גאָט.

פון דערפעל צו דערפעל,
פון פעלדער ביז שטאָט
קומט ווידער דער גרינער,
דער אוראַלטער גאָט.

אויף אָרימע גאַסען,
אויף גרויליכע וועגט,
ציען זיך צווייגען —
גרין־פריילִיכע הענט...

אויף אייזערנע סקווערען,
אויף הויכע באַלקאָנען:
גרינע דיוואַנעס
און פריש־גרינע פאָנען.

ווער זאָל נישט פילען?
ווער זאָל נישט זען?
עס איז אזא יום־טוב, —
א נס היינט געשען.

ערד, וואָס איז עלטער
פאַר זיך שוין אַליין,
איז יונג היינט געוואָרען
אין בליענדען חן.

מענשען, דערמאָנט זיך,
װעקט אויף אין זכּרון
גאָטס שפּראַך, גאָטס געזאַנגען,
װאָס איהר האָט פאַרלאָרען

פון דערפעל צו דערפעל,
פון פעלדער בּיז שטאָט,
שפּאַנט װידער דער גרינער,
דער אוראַלטער גאָט...

אין צוג.

ווייסע, בעריאָזעווע וועלדער,
איינזאַמע ביימלעך אין פעלד,
שטיקער צעריסענע וואָלקענס
הענגען אראָפּ אויף גאָטס וועלט.

שווארצע, פארגאָסענע וועלדער,
עס טראָגט זיך דער צוג איבער זיי.
ערגיץ־וואו טיף אין אַ גראָבען
ליגט נאָך אַ פאַסעקעל שניי.

מחנות צעטומעלטע קראָען
פליען און שרייען פון שרעק,
ווי אַ צעווילדעטע חיה,
טרייבט זיי דער צוג שנעל אַוועק...

פּלוצלונג באַווייזט זיך אַביידעל,
עמיצער גרינט מיט אַ פאָן...
פריי־זיך פערבענקטע נשמה,
פריי־זיך, דער פרילינג קומט אָן.

אין היי.

אַ נאָנט געשריי
אין היי,
און באַלד ווערט שטיל אַזוי:
ס'האָט ווער זיך באַהאַלטען
אין היי —
און אפשר — צוויי...
קאָן זיין, מען קושט זיך
אין היי —
דאַן בענש איך זיי.
כ'גיי מיר מיין וועג און איך גיי.
עס שוועבען באַבאָטשקעס און ווייסלען זיך
איבער מיר און איבער זיי —
וואָס קושען זיך אין היי...

עמיצס...

עמיצס דאָרטען אַ נשמה
שוועבט אַרום זיך אויף דער וועלט,
הענגט זיך אָנ'עט אויף אַ בלעטעל,
אָט — אַ שמעטערלינג אין פעלד.

פאַלט אַריין אין גראָז אין טיפען
און צעזינגט זיך מיט געוויין,
עמיצס עלענדע נשמה,
ציטערדיג און קליין.

אין דעם בעכערל פון בלימעל
אין דעם שפעלטעל פון אַ בוים,
עמיצס עלענדע נשמה
זוכט זיך רגע'ס... זוכט זיך היים...

אין גאָרטען.

ווייסע קליינע הענטעלעך
בייגען־אָפּ די צווייגען,
מיידלעך רייסען פויגעל־מילך,
שמייכלען־צו און שווייגען...

לוסטיג־יונגע בחורים
שטייען פון דער ווייטען,
מיידלעך ווארפען אייגעלעך
דאָרט אויף אַלע זייטען...

עס באַמערקט די אייגעלעך
איינער פון די יונגען,
און דאָס גאַנצע חברה'לע
איז שוין צוגעשפרונגען.

„העלפען רייסען פויגעל־מילך
זענען מיר געקומען".
שעמעוודיגע מיידעלעך
בליען, ווי די בלומען...

ווען אַ מיידעל גייט זיך באָדען.

ווען אַ מיידעל גייט זיך באָדען
קוקט זי דאָן אויף אַלע זייטען.
זי געטרויט ניִשט פעלד און שאָטען,
ניִשט דעם וועלדעל פון דער ווייטען.

זי געטרויט נישט, זי געטרויט ניִשט
דעם קאַליִרטען רעגענבויגען,
ניִשט דעם פויגעל, וואָס איז האַסטיג
איבער וואסער דורכגעפלויגען.

וויִנטעל גלעט און ס'שאָרכט אַ צווייגעל,
וויל עס בויגען און נישט-בויגען,
און דאָס שעמעוודיגע מיידעל
עפענט אויף מיט שרעק די אויגען.

זי געטרויט ניִשט, זי געטרויט נישט
און זי שפּרייזט איִן וואסער גיכער.
נאָר אין וואסער שווימען פישלעך,
איז זי דאָרטען אויך ניִשט זיכער.

דאָך עס ציט די קילע פאַליע
און זי שטיפט און איז צעשראָקען.
מיידעל, מיידעל! פון די הימלען
קוקט אַראָפּ אַ יונגער זקן...

אין וואַלד.

דאָ בין איך שוין געווען מיט טויזענט יאָר צוריק.
די אויגען דרינגען טיף אין צווייגען־פּלאָנטער,
דאָס אויער האָרכט די שווייגענדיגע טענער,
פון גרינעם לעבען,
די נאָז־לעכער שלינגען געדיכטע ריחות
פון פאַראַיאָריגע בלעטער,
פון מאָך,
פון צעפוילטע שוואָמען,
פון דורכגעבּרענטען פעך...
העי! עס ווילט זיך שרייען,
עס ווילט זיך אויסרייסען אַן אַלטען בוים,
אין אַ נאָרע טיף בעהאַלטען זיך
מיט אַ ווילדען, סענקעוואַטען שטעקען
וואַרטען, לויערן,
ווי אַ חיה אויף אַ חיה...
העי!
אַ רוח אין אייער וועלט אַריין!...

פּלעצער.

קלעצער פֿירט מען
נאָכאַנאַנד.
אַ מאָגער פערדעל פֿירט
אַ הונדערט־יעריגען גיגאַנט.

דאָס פערדל קריכט,
דער פויער שמייסט.
איך גיי זיי נאָך
אָן מוט, אָן דרייסט.

אַרום איז ליידיג,
טויט און אַלט.
קדיש זאָג איך
נאָכ'ן וואַלד.

קלעצער פֿירט מען,
נאָכאַנאַנד.
דאָס דאַרע פערדעל פֿירט
אַ הונדערט־יעריגען גיגאַנט.

פרימאָרגען...

צוויי־דריי ביימלעך און אַ צלם,
שײַנעס־לײַנעס פון די באַנען,
אַ פאַרשלאָפענער בית־עולם
טיף פערזונקען אין קאַשטאַנען.

העגער קרייען אין בעגײַנעו...
נאָך אַ בריקעל, נאָך אַ ברעטעל.
אין פאַרוואָקסענע רואינען
ליגט מיין אַלט־בעקאַנטעס שטעטעל.

ביי דעם פלומפ — אַ שטיין אַ גרויסער —
רו איך אָפּ פון נאַכט אַ בלאַסער.
וועט עס זיין אַ טאָג אַ הייסער:
מענשען קומען שוין נאָך וואַסער.

קלויסטער קלינגט... און צום געדומעל
מעקעט נעבעכדיג אַ קעלבעל,
שוין געקומען טאָג און טומעל.
שוין געעפענט אַ געוועלבעל...

אויף די קליינע שטעטלעך.

אויף די קליינע שטעטלעך הענגט א גרויסער הימעל,
און די בידנע הייזלעך באָדען זיך אין זון,
אויף די שינדעל-דעכלעך קושען זיך די טויבען-
אין די פענסטער פליען פליגעלעך אריין.

פאָרט אריין א פויער פון א נאָנטען דערפעל,
שפאַנט ער אויס זיין פערדעל דאָ אינמיטען מארק,
שיט-אויס קאָניטשינע, לעבעדיגע גרינע
און אליין פארשווינדט ער ערגעץ אין א שענק.

ס'לעבעדיגע וואסער שוועבקט דאָרט אָפּ די ברעגען,
ליוליעדיגע וועלדער דאַוונען טאָג און נאכט:
אין די קליינע שטעטלעך, אויף די אַלטע פריזבעס,
זיצט מען און מען חלומ'ט אין דער ווייטער ווייט...

פון די קליינע שטעטלעך קומען צו אונז זינגער,
קומען ווי כהנים מיט א שטאָלצען בליק.
קניען מיר אַנטציקטע, פילען מיר דעם וואונדער...
פון די קליינע שטעטלעך רעדט צו אונז נאָך גאָט...

צוריק

א בלייכער באגינען,
ווייט רויטעלט דער רוים.
איך גיי אויף די שינעס
פון דערפעל אהיים.

עס טויען די פעלדער,
איך גיי און איך גיי...
די שינעס, די ליגעס,
ווי שלאנגען, ווי צווײ.

אויף דאטשע געוועזען:
א טייכעל געזען,
געבאָדעט זיך דאָרטען,
געוויס אמאָל צען.

געהערט האָב איך קרייען
אן׳אמת׳ן האָן.
געזען אין די קאָרען
זיך רויטלען א מאָן.

איצט טראָג איך אין הארצען
א הויפען נאטור —
פארפעלט האָט מיר קליינגעלט
צו דינגען א פור.

איך גיי אויף די שינעס...
אַלץ נענטער... אַ שאָד!
שוין זעט מען די קוימענס,
די קעפּ פון דער שטאָט.

שטיל קײט

שטילקייט.

אין פאלאץ פון שטילקייט קיניגט די שטילקייט
אליין ביינאכט אויף דער ערד:
עס בוקען זיך בוימער,
עס סוד'ען זיך ווינטלעך
צווישען די צווייגען.
וואסער איז רויג,
זעמדעלעך רויג,
איך איינער בן-מלך פון שאטען,
בין צו דער שטילקייט געקומען —
פארליבט אין דער שטילקייט...

פאלט שטערען פון הימל —
באגריסט מיך מיט גאלד!
פליט פלעדערמייז האסטיג —
באגריסט מיך מיט זייד!
און בלימעל און ווערבע
און יעטוועדער גראז —
באגריסט מיך מיט טוי!...

און אט איז מיין פאלאץ — דער שייער דער ווייסער,
פון זילבערנע שטרויען געפלאכטען.
ס'קומט קיינער אנטקעגען,
ס'קומט קיינער באגעגנען,

נאָר איינע אַ חייסע, אַ לאַנגזאַמע ווייסע,
שווימט אויפ׳ן דאַך פון מיין פּאַלאַץ...
די קאַץ!
שטעלט בויגיגע פיסלעך,
ציט בויגיג דעם קערפּער
און געניצט צו נאַכט און צו שטילקייט,
צו שטערען, צו גאָט און צו מיר,
צום פּרינץ פון׳ם שאָטען...

לבנה-ליד.

אויף דיינע פארלאָשענע וועגן, דו אַלטע לבנה,
קוק איך מיט רויִגע בליקען... — אַוועק די סכנה,
אַוועק אַלע ספקות, דער ווייטאָג פון פילען,
אַזוי ווי אַ שעפּס ליגט געבונדען דער ווילען...

דו וועבסט אויף די וואָלקענס גלייכגילטיגע וועבען
פון עפּעס אַ ווייטען געשטאָרבענעם לעבען,
פארהילסט אין תכריכים פּאַלאַצען און שטאַלען,
פארגליווערסט די וועלט און די קלאַנגען, וואָס פאַלען.

אויף דיינע טויט-בלייכליכע וועגען אָן פארבען
גיי איך מיט שטילע געדאַנקען פון שטאַרבען.
עס פרעגט מיך דאָס האַרץ נישט וואוהין און צו ווען.
טוי פאַלט אויף די שטיינער אַראָפּ —
און אויף מיינע פארמאַטערטע ברעמען...

דער לעצטער קלאַנג...

דער לעצטער קלאַנג פון קירכען־גלאָק
איז נאָנט אראָפּגעפאַלען...
דער לעצטער קלאַנג האָט אויפגעוועקט
מיין טראַכטען שטיל.
וואו בין איך דאָ?
די גאַס איז בלייך,
די זון...

איך קוק אַרויף, איך זוך אין יעדער פענסטער,
וואו דער בליק,
וואָס האָט צו מיר נאָר וואָס געוואונקען?
וואו די האַנט,
וואָס האָט אַ צייכען מיר געוויזען?...

מידע שטילקייט
גנב׳עט זיך פון אַלע זייטען.
ווערט צעגאָסען אין דעם רויש;
אַ לייכטע גרויקייט־בלויקייט פאַלט אַראָפּ
פון ברייטען שטח וועלט
און ווערט אַלץ טונקעלער אויף דר׳ערד...

נאַכט קומט אָן, די אַלטע נאַכט, —
זי האָט נאָך קיינמאָל נישט פאַרזאַמט...

אויף גאסען ביינאכט.

טראָטואַרען.
כ'גיי און לייען שילדען:
„בלומען", „פאַרטיגע טרומנעס",
„סיגאַרען".
כ'גיי מיך מיד.

פאַרגעסען צו וועמען, פון וועמען איך גיי. —

נאַכט!
וואָס איז מיינס
און וועמענס בין איך?
נאַכט! שוואַרצער שאַרבען!
מען לעבט. אַמאָל וועט מען שטאַרבען...
עס וועט זיין אַזוי גוט,
עס וועט גאָר שוין נישט זיין נאָכ'ן טויט...
...וואָס דאַרף עס מיך אַרען?
איך גיי און איך לייען די שילדען:
„בלומען", „טרומנעס", „סיגאַרען",
איך גיי און עס גייען מיר נאָך:
שטיינערנע, שטומע, לאַנג־לאַנגע
טראָטואַרען...

אין די קאָרעו.

איך וועל אין דעם קאָרעו דאָ ליגען
און ליגענדיג וועבעז מיין ליד,
מיין אלטען, מיין איינזאַמען ניגון,
פון מאַכטלאָזען גאָרנישט געשמידט.

מיין האַרץ איז איינגאַנצען אין וואונדען,
עס זשאַווערען קוילען אין איר.
מיר, דאַכט, אַז איך ליג דאָ געבונדען —
אַ שטיין ליגט אַ טויטער אויף מיר.

דאָס ראָד פון דער וועלט איז אַריבער
מיין האַרץ... און צעבראָכען עס גאַנץ,
וואָס איז דאָס: אַ טויט, צי אַ פיבער?
די ערד איז אַוועק אין אַ טאַנץ..

בליי.

אזעלכע גרויע טעג, אזעלכע גרויע שעה׳ן —
בליין!
גאָט אַליין האָט היינט זיך אָנגעטאָן אין גרויען
און אויף זיין וועלט — דערלאַנגט אַ שפּיי
בליין!

איך פלעג אַמאָל צו יעדען גרעזעלע זיך בייגען
און אויף די קברים פלעג איך זינגען „חיו״
איך האָב געליבט אַמאָל דעם מענשענס טיפע אויגען,
געזען אין זיי דעם ניצוץ־אלהים... און איצטער:
בליי...

אזעלכע גרויע טעג, נישטאָ שוין וואָס צו פאָדערן,
אַז יענעמס האַנט ווערט שווער, ווי בליי.
צי פלאַמט דאָס בלוט ביי וועמען אין די אָדערן?
צי וויל ווער ווידערשפּעניג זיין און פריי?
בליין!

אַמאָל האָב איך געפילט, דאָס שפּראָצען פון די פליגלען,
אויף מיינע יונגע אַקסלען שפּירענדיג דעם פלי —
אַ שוואַרצע, שווערע פליטע גליטשט זיך פון די ריגלען
און דריקט אַראָפּ מיין רוקען און ברעכט מיר אין די קני.
בליי.

ביים פענסטער.

כ׳בין צום פענסטער צוגעגאַנגען,
מיד דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזען,
און דערפילט האָב איך זיך פּלוצלונג
יתום-עלענד און פאַרלאָזען.

מענשען שוועבען ווי די שאָטענס,
גרוי די גאַסען אָפּגעפאָרבען.
האַרץ איז ליידיג, וועלט איז ליידיג,
עפּעס איז מיר אָפּגעשטאָרבען...

כ׳בין צום פענסטער צוגעגאַנגען
און דערזען דעם ערשטען שטערען,
ס׳האַרץ איז לעבעדיג געוואָרען
און פון פרייד געבוירען טרערען...

וואַסער

וואַסער.

דאָרט, וואו דאָס אייז האָט געפּלאַצט
האָט אַ קראַ זיך דערשראָקען,
דריי קאַראַהאָדען געמאַכט
און דריי מאָל געשאָטענט אין וואַסער
מיט שוואַרצע, מיט לאַנגזאַמע פליגעל...

און איידער די קראַ איז פאַרשוואונדען
האָט עפּעס גענומען זיך רירען,
עס האָט די געפרוירענע שלאַנג
ווי אַ ציטער געגעבען.
דער טייך האָט פון ווינטער ערוואַכט.

לאַנגזאַם גענומען זיך רירען
מיט גרויליכע שטאָלענע פאַליעס,
מיט קאַלטע, מיט שוימיגע שטראָמען
שטח און אָטעם געזוכט,
שטח און אָטעם...

צעגאָסען זיך ווייטער און ברייטער,
פון אַלע זייטען באַגאָסען
די פראָסט-דעק די שטייפע,
צעשוועבקט און צעשפּאָלטען
פון ווינטער דעם קאַרק...

הוידענדיג קריעס געטראָגען,
געטונקט זיי, אין קאַלטקייט געצוואָגען
געשפּילט זיך מיט זיי, ווי מיט שעפּסען,
וואָס זענען דערטרונקען געוואָרען...

„קראַ!" און ליידיג די עלענדע פעלדער
און גרוי דער אונענדליכער הימעל...
דאָס וואַסער אַלייז...
די וועלדער אַליין...
די קראָ איז אַליין...

שטייען די פאַליעס אַ רגע:
קריעס פאַרצוימען די וועגען:
טעמפּ-קעפּיגע אָקסען מיט הערנער,
שטיקער פאַרגליווערטער ווינטער,
קעמפען מיט פלייציגען פרילינג...

גנב'עט זיך אונטער דאָס וואַסער,
וואו נאָר אַ ביסעלע פלאַכער,
וואו נאָר אַ שפּעלטעל פון ווינטער,
גנב'עט זיך אונטער געלאָסען
און גיט זיך מיט אימפּעט אַ ריס.

איצטער שוין ברייטער,
איצטער שוין פרייער,
איצטער געשווינדער.

א טייך איז געבוירען,
האָט ברעגען פאַרגאָסען

אָפּגעלעקט
ברודיגען שניי פון די ברעגען,
מיטגעשלעפּט
שפּענדלעך און צווייגען און בלעטער
פון נאָך פאַראַיאָרען...

ר'האָט העזה צום הימעל באַקומען
און צווינגט אים אין וואסער זיך שפּיגלען
מיט וואָלקענעס גרויע,
מיט שטיקעלעך בלויקייט
וואָס קריכען אַרויס פון די וואָלקענס.

קיין מענש איז דערביי נישט געווען,
קיין אויג האָט דעם נס נישט באַוואונדערט,
אַוועק איז אליין שוין א בשורה,
א פריילכע שרעק, א געמורמעל:
„וואסער!"

איצט האָט דאָס וואסער שוין לשון באַקומען,
פּלאַפּלען גענומען און רוישען,
אָנזאָגען, אויפוועקען אַלע,
שליחים צעשיקט איז די טאָלען די פלאַכע
און צו די בערגלעך געשטיגען...

אזוי ווי א לאַווע אוועק איבער פעלדער
און ערגיץ אַ בוים אויסגעריסען
מיט זאַפטיגע, פייכטע,
מיט ערדישע וואָרצלען,
מיט קנאָספען...

און ערגיץ א שייער צעטראָגען,
צעוואָרפען די דילען
אויף אַלע פיר זייטען
אין האַסטיגען לויף...

שטרוי-בונטען ערגעץ געפונען,
צעשאָטען׳ס, צעזייט אויף די שטראָמען,
און ס׳טאַנצען די שטרויען
און ס׳גלאַנצען די שטרויען,
ווי גאָלדענע דינע זיגזאַגען...

האָבען מענשען גענומען,
אַנטלויפען פון וואַסער
און לויפען צום וואַסער.
באַקוקען דאָס וואונדער
און ראַטעווען לעבענס.

חזרים׳לעך קוויטשען,
פערד הירזשען, הינט בילען
און ווייבער מיט קינדער

פאַרלאָזען די הייזלעך די קליינע...

עס שרעקט און עס שרעקט נישט,
עס שרעקט און עס נייגערט,
עס רייצען די טונקעלע, גרויע
די ריזיגע שטראָמען...
„קראַ!"

מחנות'ווייז קומען די קראָען
און טראָגען זיך מיט מיט די קריעס
און פּיקען אין וואַסער
דערטרונקענע עופות,
פּגרים...

פאלמעס וואקסען נישט אין פוילען.

פאלמעס וואקסען נישט אין פוילען,
נאָר די פרויען זענען שענער.
ווען אַניעלע קומט אין קאָשטשאָל
דאַוונען פרומער אַלע מענער.

דאַוונען פרומער מיט די ליפען,
מיט די הערצער, מיט די אויגען.
ווייס, אַניעלע! אַלע תפילות
זענען היינט צו דיר געפלויגען.

ווען אַניעלע גייט פון קאָשטשאָל
לויפען אַלע איר אַנטקעגען:
אַנטעק דאַרף איר עפעס זאָגען,
וואָיטעק וויל זי עפעס פרעגען.

יאַשעק ווייזט די נייע שטיוועל,
מאַטשעק וויל זיך לאָזען טאַנצען...
און אַניעלע לאַכט כסדר,
איהרע ציין די ווייסע גלאַנצען.

יעדען אָוועגט.

...יעדען אָוונט פלעגט זי קומען
מיט בלויע קרענץ אַ סך:
דערזע איך נאָר די קאָרען־בלומען
שטיף איך שוין און לאַך.

איך נעם ביי איר מיט דאַנק די בלומען
און ציר מיין חדר רייך,
מיט פייער־ליבע פלעגט זי קומען
אין פעלד, אין סאַד, ביים טייך.

דערנאָך... מיר שיידען זיך אָן ליידען
באַהאַלטענדיג דעם סוד...
זי איז אוועק די קאָרען שניידען
און איך צוריק אין שטאָט.

אין דיינע טעג.

אין דיינע טעג פון זאנגען
בין איך פארטרוימט געגאנגען.
אין דיינע נעכט, אין טונקלע,
איז ווילד געווען מיין הארץ.

איז ווער געווען דיר טרייער?
נישטאָ מער אזא פייער...
פלעגסט לינדערן די פלאמען
מיט דיינע בלויע קרענץ.

איך האָב פון דיר די בלומען,
אויף אייביג צוגענומען.
איך האָב פון דאן די בלויקייט
פארהייליגט אין מיין הארץ.

פרייד און פארב.

צי מיר שמייכלען היינט צום הימעל,
צי דער הימעל שמייכעלט אונז?
דאס איז שווער צו אונטערשיידען,
ווייל איין פרייד באגלייט אונז ביידען!

צו דיין בליק באפארבט די בלומען,
צו די בלומען — דיינע אויגען?
דאס איז שווער צו אונטערשיידען,
ווייל איין פארב פארהילט אייך ביידען.

צו מיר זינגען היינט צום לעבען,
צי דאס לעבען זינגט צו אונז?
דאס איז שווער צו אונטערשיידען,
ווייל איין ליד באזינגט אונז ביידען!

ס׳קריגעלע.

די זון איז אַ בעקרוינטע
פרימאָרגען אויפגעגאַנגען.
אַניעלע גייט נאָך יאַגדעס
און פירט מיך דורך די זאַנגען.

אַניעלע גייט נאָך יאַגדעס
און איך וועל זי באַגלייטען,
זי וואַרפט דערווײלע בליקען
און רייסט דערווײלע קווייטען.

אַ גאַנצען טאָג געבלאָנזשעט,
אַ גאַנצען טאָג געקליבען,
נאָר ליידיג איז דאָס קריגעל,
ס׳קריגעלע, געבליבען.

עס קלינגען מאָנאָטאָן,
פאַרנאַכט די ווייטע גלאָקען.
אַניעלע איז פאַרוואונדערט
און פרעגט ביי מיר צעשראָקען:

„וואו זענען מיר געשטאַנען?
וואו זענען מיר געזעסען?
וואו האָבען מיר, דאָס קריגעל,
ס׳קריגעלע פאַרגעסען?״

צעטראָטענע קאָרען.

„גדיקדער סאָלטיס פרעגט מיט צאָרען:
„ער צוטרעט ביינאַכט די קאָרען?״
אפשר שדים... ווער קאָן וויסען —
ס׳פלעגט דאָס גאַנצע דאָרף פאַרדריסען.

פרעג ביים ווינטעל, פרעג ביים הימעל,
ביים צעקנייטשטען בלויען בלימעל!
וואַרט אַן ענטפער — אויב זיי ריידען,
נאָר נישט פרעג עס ביי אונז ביידען.

פרעמדע שולמית.

פאַר אַלע אומעטיגע יאָרען
צאָלסטו איצט מיר אָפּ מיט פרייד,
באַהאַלט זיך טיפער אין די קאָרען,
לאָז זיי רוישען שטילערהייט.

עס לעבט אויף ס'ניי, עס זינגט דער תמוז,
אין דיינע אָרעמס זינגט די וועלט.
איך האָב געפונען מיין שולמית
ביי פרעמדע אויף אַ פרעמדען פעלד.

פארנאכט.

דער לעצטער וואָגען היי פון פעלד וועט קומען
און בלייבען שטיין ביים שייער.
די זון וועט ווייט פארגיין און צינדען
סטויגען היי אין פייער.

וועסט אויפהייבען דאָס אָפּגעברענטע פּנים
און לאכען אין די פלאמען.
די נאכט קומט אָן... און אַלע איילען
צו נאכט, ווי צו אַ מאַמען.

דער אַלטער סטאַך וועט אויף דער גענשלע שפּילען
אין דער פארגאַנגענהייט פארטראַכט.
די וועלט איז שיין... דיין גרויער זיידע
געזעגענט אונז פארנאַכט.

דערנאָך וועט ווערען שטילער... שטיל און דערפעל,
גאָטס רויִקייט באַזאַלבט די שעה.
אַ שאָרך וועט ערגעץ זיך דערהערען,
אַ טריט, אַ שפּרונג, ביזט ווידער דאָ...

באָרוועסע פּרינצעסין.

כ'וועל דיך, באָרוועסע פּרינצעסין,
קיינמאָל, קיינמאָל נישט פאַרגעסען.
טאַנצסט אַרום אין מיין זכרון.
דורכ'ן שלייער פון די יאָרען
זע איך שמעטערלינגען פליען,
בלוי די קאָרען-בלומען בליען.

ס'זענען אַנדערע געקומען,
נאָר דיין בליק נישט צוגענומען,
און איך קוש דיך מיט הנאה
אין עראינערונגען בלויע...
דוכט זיך: שמעטערלינגען פליען,
בלוי די קאָרן-בלומען בליען.

ס'ווערט פון דעם מיין האַרץ נישט טריבער,
וואָס די צייט איז שוין אַריבער.
מיר איז טייער דאָס געדענקען,
מיר איז ליב דיך זען און בענקען,
ווען די שמעטערלינגען פליען,
בלוי די קאָרען-בלומען בליען.

דיינע שטיפעריש קרענץ.

ווי זיי שוועבען, ווי זיי שפרינגען פאר די אויגען.
דיינע בלומען, דיינע שטיפערישע קרענץ.
טונקלער, העלער... ווי א בלויער רעגענבויגען —
דיינע בלומען, דיינע שטיפערישע קרענץ.

אונזער ליבע האט אונזביידע שוין פארלאזען,
דאך עס לעבען נאך אין הארצען דיינע קרענץ.
ווי זיי ווינקען פין די זאנגען, פון די גראזען —
דיינע בלומען, דיינע שטיפערישע קרענץ.

דיך דערמאנען קאן איך קיינמאל נישט אן בלומען,
דיך פארגעסען לאזען נישט די בלויע קרענץ.
ווערסט אודאי צו מיין קבר אזוי קומען:
מיט די בלויע, מיט די שטיפערישע קרענץ...

זון

זון.

זון האָט זיך מיר פאַרוואָלט,
ווי נאָך אַ לאַנגען לעבען אין שפּיטאָל.

אַט גיי איך אויף דער זון־זייט.
קאַרג איז מיר די פּיס,
אַזוי פיל העלע גאַסען
דורכצושפּרייזען.

זון האָט זיך מיר פאַרוואָלט,
אויף דעכער קריכען:
דאָרט איז וואַרעמער,
אויף ביימער־שפּיצען דראַפּען זיך:
דאָרט איז ליכטיגער.

קורץ זענען מיר די הענט,
ענג מיר די נשמה,
און די וועלט ווערט יעדע רגע גרעסער...

שטיינער, שטאָל און אייזען אָטעמען מיט לעבן;
אַט גייען זעלנער מיט מוזיק,
קינדער לויפען נאָך,
באָרוועסע אָרעמקייט לאַכט
און שפּרייזט צום טאַקט.

זון קושט זיך מיט מיר,
מיט דיר,
און כאַפּט זיך אָן ביי יעדען שטיקעל מעש,
אויף זעלנערס קנעפּ,
אויף אויסגעשייערטע טרומייטען,
אויף באַגילטע שילדען פון דער גאַס,
און טייטעלט מיט די שטראַלען
אין די גאָלד-וויטרינעס.
זון.
גאָלד.
מעגען אַנדערע נישט זען דאָס לעבען,
און מעגען בעטלער אויסשטרעקען די הענט,
און קאַרגע — צושליסען די טירע —
גאָט אַליין האָט
אַלע זיבען הימלען אויפגעעפענט
און איך מאַך אויף
אַ טירעלע אַ קליינס ביי מיר אין האַרצען,
נאָר נעמען וועל איך נישט קיין סך,
ווייל אַלץ איז סיי-ווי-סיי דאָך מיין.

אַ שטורעם.

ביים טייך...
אויף אַ לאַנגען וואַסער־פּאַס
האָבען מענשען זיך געבאָדען,
קינד און יונג און אַלט.
געטאַנצט, געשפּרונגען און געלאַכט...

אַ מחנה נאַקעטע
מיט זילבער־שוים געזייפט,
געלאָזט זיך וואוילעריש אין שווים,
אין שטיפעריי...

און איבער אַלץ האָט ווי אַ גיהנום־אויג
געקוקט די הייסע זון,
געבלענדט די אויגען,
ס'וואַסער אָנגעוואַרעמט
און געבריט דאָס זאַמד.

האָ, האָ! ס'איז גוט!
האָ, האָ! ס'איז וואויל...
הענט, פיס און שלאַנקע קני,
לאַכענדיגע אויגען...
אַריין אין וואַסער און אַרויס,
געקייקעלט זיך אין זאַמד
און ווי פאַרגליווערט־טויט געבליבען ליגען

און פֿאַרחלש'טער הנאה...

זון! ברען, ברוין...

מ'האָט געשטיפּט,
מ'האָט לאַנג געלאַכט,
און נישט באַמערקט האָט מען
דאָס לייכטע, ווייסע וואָלקענדעל
פֿון מערב:
אַ שטיקעל זיידענס אָן אַ פֿאָרם
איז לאַנגזאַם דורכגעשוואומען,
אינגאַנצען דורכגעשטראַלט מיט זון,
אומשולדיג ווייס.

באַטראַכט האָט עס דעם פּלאַץ,
גוט אויסגעקוקט דעם וועג
און ווייט אַוועק אויף יענער זייט פֿון הימעל.

מ'האָט געשטיפּט:
אין טייך האָט ווער אַ הונט,
אַ גרויסען הונט אַריינגעשלעפּט
און קונצען פֿיל מיט אים געווּיזען;
געריטען אויפֿן כּלב
שטימענדיג
און פֿאַרן ווידעל אים געצויגען.
מ'האָט געלאַכט...
ווי זאָרגלאָז מענשען לאַכען!

דער שוואַרצער קוימענקערער יאַן
איז אויך צום ברעג געקומען,
דאָס פּנים שוואַרץ
און שוואַרץ די הענט,
מיט שוואַרצע שטריק און מיט אַ שוואַרצען בעזעם,
אַ באָרד פון סאַזשע,
מיט גרויסע ווייסלעך אין די אויגען
ווי ביי אַ בלינדען.

„יאַן!"
פון אַלע זייטען רופט מען אים ביים נאָמען.
די קליידער־שמאַטעס רייסט ער גיך אַראָפּ
און שאָקעלט זיך דערביי,
ווי אַלעמאָל, אַביסעל שיכּור.

„יאַן!"
ער שפּרינגט אין וואַסער שוין אַריין...
אַ דאַרער, שוואַרצער, לאַנגער גוף,
פאַרוואַקסען, ווי אַ בער...
אַ מאָגערער סאַטיר,
וואָס באָדט זיך איינמאָל אין אַ יאָר.

מע האָט געשטיפּט,
מ'האָט לאַנג געלאַכט
און נישט באַמערקט האָט מען,
אַז מיט אַמאָל איז קילער,

קיל געוואָרען.
די זון האָט זיך פאַרדעקט
און ווידער פלאַמענדיג גענומען ברענען.

פאַרדעקט זיך ווידער,
און אויפן גרויסען טייך,
אויף זאַמד און וואַלד און מענש,
וואָס האָט נאָר וואָס מיט נאַקעט לייב געגלאַנצט,
האָט זיך אַ ברייטער שאָטען אויסגעלייגט.

דער זאַמד האָט זיך גענומען רירען:
צום ערשטען לייכט אין פאָכעדיגע שאַלען,
ווי עמיצער וואָלט וויקלען לאַנגע שטיקער
טשע-סון-טשאַ.
דערנאָך געדיכטער אַלץ אין וואָלקענס שטויב געפאַ-
ליעט,

האַלב דורכגעשטראַלט.
מיט זונענדיגען קרעם,
דערנאָך האָט זיך די זון
איינגעגאַנצען שוין באַהאַלטען.

וואַסער האָט טאַנצען גענומען
און זאַמד האָט ווי פון זיך גענומען בויען
שלעסער, פלויטען, ווענט
און שאָקעלדיגע זיילען...

פון טייך האָט מען גענומען לויפן,
נאַס און נאַקעט.
איינער האָט דעם צווייטן נישט געזען,
איינער האָט דעם צווייטן נישט געהערט.
ווינט האָט אויגן צוגעמאַכט
און אָנגעשאָטן פולע אויערן
זאַמד...

וואו קלייד? וואו שיך? וואו בגד?
ווינט האָט זיך שפּילן גענומען,
מיידעלשע העמדלעך אויפגעכאַפּט,
קליידלעך קאָלירטע אומגעטראָגן,
און איז אַוועק
אויף טייך, ביז וואַלד, ביז פעלד,
ווייט...

און אין דער קורצער זאַווערוכע
פון זאַמד און דורכגעגליטן שטויב
האָט זיך אַ גאָס געטאָן אַ רעגן:
צו ערשט מיט גרויסע טראָפּענס,
ווי דער געפּרעסטער זאַפט פון ווייַנטרויבען...

צעשפּאָלטען האָט זיך דער הימעל,
אַ וואָלקן האָט זיך אָפּגעריסען
אויף טייך, אויף סאָד, אויף פעלד
און אויף דער גאַנצער וועלט...

ס'האָט לאַנג אַזוי געגאָסען,
אַן אייביגקייט... אַ האַלבע שעה,
מיט דונערן באַגלייט,
מיט שפּיצעדיגע בליצען
און מיט אַ דורכגענעצטען ווינט,
וואָס האָט געטראָגען
סמאָלע־ריחות פון די נאָענטע־ווייטע וועלדער.

ס'האָט די ערד געעפּענט טויזענט מיילער,
דורשטיג גיך זיך אָנגעטרונקען,
און אַ יעדער בלאַט
און יעדער גראָז און בלום
האָט צוגעווייִנט פון פרייד מיט רעגען־טרערע.

און אין דער צייט פון רעגען און פון דונער
האָט קליין און גרויס
האַלב נאַקעט זיך באַהאַלטען
אין אַלטען שפּייכלער ביי דעם ברעג.
דורכגעווייקט
און דורכגענעצט...
האַלב אָנגעטאָן אין פרעמדע קליידער,
האָט קליין און גרויס געלאַכט,
פון זיך אַליין, פון שטורעם און פון רעגען...
אַרויסגעקוקט
און אָנגעקוקט

דעם אויפגערייצטען טייך.

די לעצטע טראָפּענס זענען נאָך געפאַלען,
און שוין איז אויך אַרויס אַ רעגענבויגען.
אַ קרוין אַ ליכטיגע אין אַלע פארבען
האָט איינגעראַמט דעם ראַנד פון הימעל
און אָפּגעשפּיגעלט זיך אין טייך,
אין אַלע שטראָמען,
אין אָדערלעך פון פרישען וואַסער,
און אויף די נאַסע דעכער
אָפּגעגלאַנצט...

די גרינע וועלט איז גרינער נאָך געוואָרען.
אין נאַסען גראָז אין סאָד
זענען עפּעל פיל, אַראָפּגעקלאַפּט פון בוים,
געלעגען,
ווי קינדער אין די ווינדעלעך
געשמייכעלט צו דער וועלט,
מיט בליקען פון נישט־צייטיגקייט
צו דער וועלט געשמייכעלט.

פון אַלע זייטען זענען איצט
די לעצטע שטראָמען אָנגעקומען
און מיט זיך געשלעפּט:
שטיינער, צווייגען, אַלטע וואָרצלען
און דעם קוימענקערערס בעזעם...

נאָר יאַן אַליין, דער שוואַרצער יאַן,
וואָס פלעגט אין שטעטעל פון די דעכער
אַלע פייגעל שרעקן,
דער שוואַרצער קוימענקערער יאַן
איז מיט די שטראָמען וואַ
אין אייביגקייט אַוועק...

.ים

אין אַ שטורעם-נאַכט.

ווייסע, גרויע מכשפות
טאַנצען ווילדע קאַראַהאָדען...
ס'דוכט, זיי טאַנצען מיִט אַ טויטען,
צוואָגען, וואַשען אים און באָדען.

זאָלען פאַלען גרויסע שטערען,
זאָל די טריִקעניש פאַרזונקען...
גאָט אַליין מיִט אַלע הימלען,
וועלען מיִר איִן ים דערטרינקען!

שיף און שיפלעך טאַנצען ליידיג
ביי די ברעגען צוגעבונדען...
וואו-זשע זענען אַלע העלדען
איִז דער שטורעם-נאַכט פאַרשוואונדען?

ביים ים.

איך בין געקומען צום ים,
אויף זיין װאַרעמען זאַמדיגען ברעג,
דער ים האָט גערוישט און גערוט,
דער ים האָט געוויגט און געוועקט.

דער ים האָט געקילט מיט זאַלציגען ווינט,
מיט לויליכען שוים מיך באַשפּריצט...
און דערנאָך מיך פאַרשלעפּערט געשמאַק,
דעם געדאַנק און דעם גוף מיר געשמידט.

ס'האָט אַ מעווע געשריגען נאָנט־נאָנט
און אַ שיף איז פאַרביי מיט אַ פייף,
ס'האָבען פישערס גע‌זידעלט זיך בייז
און די נעצען געוואָרפען אין ים...

די זון איז פון הימעל אַראָפּ,
אויפ'ן ים זיך צעלייגט, אויף זיין ברייט,
מיט פּאַליעס און שוימלעך געשפּילט,
אין שטיף־פּעטש געלאָזען זיך וואויל.

די זון איז אַוועק איבער ים
און צעאַקערט זיין בלויליכען גלאַנץ,
עמערס מיט זילבער געשעפּט,
געגאָסען, צעגאָסען זיי גלייך.

און דער ים האָט געוועקט: „כאַפּ זיך אויף!"
און דער ווינט האָט געוויינט: „גיב אַ קוק!" —
האָב איך אין דרימעל געעפענט איין אויג,
איז דאָס ליכט מיר אין הארצן אריין.

ס'האָט אַ שטראַל מיר אין פּנים דערלאַנגט,
ווי פון הימעל אַ פלאַמיגע בייטש,
די ברעמען מיר הייס אָפּגעבריט,
דעם שלאָף מיר פאַרטריבען, פאַריאָגט.

הימעל און זון, זייט באַגריסט!
וואָס כ'האָב נישט פאַרשלאָפען מיין טאָג,
וואָס כ'שטעה שוין דערוואַכט אויף די פיס,
וואָס כ'וועב שוין מיין ליד פאַר דער וועלט.

אויף אלע פיר זייטען ליגט ליכט
און אָפען פאַר מיר איז די וועלט,
איך טייל זיך מיט גאָט אין מיין פרייד
און גאָט טיילט מיט מיר זיך אין אלץ...

ס'ווערט אַ זילבערנע רייף איבער מיר,
איך טאַנץ אין דער זילבערנער רייף.
ערד און הימעל דערלאַנגען מיר הענט
און איך לאָז זיך פירען פון זיי.

דער ווייסער זעגעל.

דער ווייסער זעגעל פלאַטערט —
דער ים איז ברייט און טיף.
דער ווייסער זעגעל פלאַטערט:
פאַראַנקערט איז דאָס שיף.

עס וועט דאָס שיף בעפרייען
אַ העלד, אַ קאַפּיטאַן,
נאָר הענגען, וועלען פּיצלעך
פון ווייסען זעגעל דאַן.

שלעפעריג וויגט זיך דער ים...

אייגציגווייז קומען די פאליעס צום ברעג,
קריכען און זוכען צווישען די שטיינדלעך
סודות פון טריט און צעריסענע בלימלעך —
שלעפעריג וויגט זיך דער ים.

דרימעלדיג שטייען די אוראלטע פעלזען,
דעקען זיך איין אין די אייגענע שאטענס,
הייליגע רויקייט בעט זיך אין הארצען —
שלעפעריג וויגט זיך דער ים.

נאכאמאל מעסט איך דעם וועג אפ דעם ווייטען:
קורץ איז מיין בליק און נאך קירצער מיין האנט...
כאטש אין מיין זעגען איז טאג נאך און שטורעם —
שלעפעריג וויגט זיך דער ים...

פאליע צו פאליע באהעפט זיך אין שווימען,
שטיינדעל צו שטיינדעל פאלט גלעטענדיג צו:
יעדערער זוכט זיך זיין חבר אין לעבען —
שלעפעריג וויגט זיך דער ים.

איך איינער... איך נעם זיך א שטאלצע כונה:
איך גיין דא באזונדער, אליין זיך פארשווייגען,
האבען איין חבר: די ווייט-ווייטע ווייטקייט —
שלעפעריג וויגט זיך דער ים.

הײַנט האָט מיר אײנע א שמײכעל געװאָרפען,
ברענג איך דעם שמײכעל בײַנאַכט צו די פעלזען:
טײלט מיט מיר, אײביגע, טײלט אײער װײגען!
שלעפעריג װיגט זיך דער ים...

ק־י־פ־אַ־ר־י־ס־ע־ן.

יעדער בוים דאָ האָט זיין גאָט,
יעדער בוים באַהאַלט זיין סוד,
קיינער זאָל נישט וויסען.
שעה'ן שטיי איך דאָ און האָרך—
איך דערוואַרט זיך נישט קיין וואָרט
פון די קיפּאַריסען.

ווי מאָנאַכען שטרענג־פאַרטראַכט,
שוואַרצע שפּיזען אין דער נאַכט,
שומרים ביי די פּלייטען...
יעדער בוים דאָ לעבּט פאַר זיך,
יעדער בוים דאָ טרוימט אין זיך —
איינער שטום צום צווייטען.

אָפט באַפאַלט אַזאַ פאַרלאַנג,
און אַזוי וויל איך אויף לאַנג
אויך מיין האַרץ פאַרשליסען —
לייג איך דעמאָלט האַנט אויף האַנט
און איך חלום נאָכאַנאַנד,
מיט די קיפּאַריסען.

ים-שטיינדלעך.

רונד-רונדע, האַלב רונדע
און קאַנטיגע שטיינדלעך,
פילפאַרביגע בערגלעך,
באַוועגליכע שטיינדלעך.

אַ שפּיל פאַר די פּאַליעס,
אַ רייץ פאַר די קינדער,
אַ בילד פאַר דעם איינעם,
וואָס ליבט זיך אין פאַרבען.

קומען אָן שיפען
אין פריילכען האַפען,
שיפען פאַרשווינדען
אין ווייט-ווייטע לענדער.

רוישען די שטאָלענע שטעט
ביי די ברעגען
מענשען צעגראָבען
די אַלטע בית-עולם׳ס,
און ס׳גייט, אַזאַ אַרבעט
אויף דרערד ביי די מענשען:
דער מאַרך און די מוסקולעי
טאָרען נישט רוען:

מען מוז אַלע סודות
פון קיום דערגרייכען,
מען זוכט אַלע וואונדער,
מען מוז זיי באווייזען.

און דו, אַזאַ אלטער
און אייביגער ים־גוס!
דו מעכטיגע וואסער!
דו שפּילסט מיט די שטיינדלעך

שלינגסט זיי אריין
אין קאָלירטע מיליאָנען
און וואַרפסט זיי ארויס
אין קאָלירטע מיליאָנען...
צו תאָס!

אַי-פּעטרי.

אויף אַי-פּעטרי הענגט אַ וואָלקען
אויפ'ן וואָלקען הענגט אַ שטראַל,
מאַכט ער דורכזיכטיג דעם וואָלקען,
ווי אַ זילבערנעם וואוּאַל.

בליקט אַרויס אַ פעלז אַן אַלטער,
ווי אַ לאַכעדיגע ספינקס;
נעמען בערג און בערגלעך לאַכען,
ס'ווערט אַ שמחה רעכטס און לינקס.

שווימט זיך לאַנגזאַם אָפּ דער וואָלקען,
שווימט און זילבערט אויף זיין וועג:
ווייסע חילעס טונקלע שלעסער
ביז'ן ים-צו, ביז'ן ברעג.

שפּיציג-הויכע קיפּאַריסען
טאַנצען-אונטער מיט אַ מאָל
און צערייסען לייכט דעם שלייער
צווישען באַרג און צווישען טאָל.

טיפע בלויקייט קוקט פאַרגנב'עט
ווי אַ יונגער פרויען-בליק.
אָט אַזוי זיך מאַכט דער הימעל
מיט די וואָלקענס קונצען-שטיק.

קרימער נאכט.

אויף די אָפּגעקילטע שטיינער
ווינטעלט ווארימער און ריינער,
מיט מאַגנאָליעס זיסע דופטען
מישט זיך ים־זאַלץ אין דער לופטען.

אויף די בערגלעך ביי די פלייטען,
איינער שטאָלצער פאַר'ן צווייטען,
מיט די שפּיץ־קעפּ הויך פאַרריסען
שטייען שוואַרצע קיפּאַריסען.

באַרג און גאָרטען קוקט אין וואַסער,
די לבנה פּאַליעט בלאַסער...
סיי פון ברעגען, סיי צו ברעגען
שווימען שיפלעך איר אַנטקעגען.

ערגעץ זינגט מען שטיל און שטילער...
אַט ווערט ווארעם, באַלד ווערט קילער.
ים לייגט אויס אַ נעץ אין הימעל —
עפּעס כשופ'ט זיך אין דרימעל.

אונטער דער זון.

דער ים, דער גרויסער ים,
די זון, דער הייסער פלאַם,
דיין רייץ און מיין געפיל.
עס זינגט אין מיר די וועלט,
איך ווייס נישט וואָס מיר פעלט
און כ׳ווייס נישט וואָס איך וויל.

ס׳קאָן זיין פון צופיל פרייד,
איך פיל, אַז בין איך גרייט
אויף העלדישקייטען היינט.
פאַרלאַנג -- און איך דערפיל: —
רוף אָן דיין שענסטען ציל,
ווייז אָן דיין ערגסטען פיינט.

אַלץ איינס מיר: טאָל צו באַרג,
אַלץ איינס: דער אַלטער פאַרק
האָט יונגעביימער אויך.
ווער האָט עס אויסגעקלערט,
אַז גאָט איז ווייט פון ערד,
אַז שטערען זענען הויך...

פאַרלאַנג און איך דערגרייך.

כ׳גיי צו דיר.

כ׳גיי צו דיר דיין טאָג באַגריסען,
אומגעריכט און אָן דיין וויסען
טראָג איך דיר מיין גאַנצע פרייד.
ווּעסט מיר היינט אַרויס אַנטקעגען
טריי און האַרציג... ווּעסט וואָס פרעגען
און וואָס זאָגען שטילערהייט.

צוואַנציג וויאָרסטען באַרג און טאָלען,
אַלע עכאָ׳ס ווידערקולען
מיינע לידער... כ׳גיי דיך זען,
כ׳גיי צו דיר דיין טאָג באַגריסען...
ים און פעלזען, קיפּאַריסען...
וויפיל פרייד מיר איז געשען...

אָדלערס פליען... גליק־סימנים...
און דער ים באַווייזט זיין פּנים,
גרין און רויג, ווי אַ פעלד.
כ׳גיי צו דיר דיין טאָג באַגריסען,
אויב דו ווּעסט דיין האַרץ פאַרשליסען —
דאַן פאַרשליסטו מיר די וועלט...

מאַגנאָליעס.

מאַגנאָליעס — זיסע בלומען,
בלומען — שוואַנען!
די זון פון דרום האָט אייך
אויסגעשטאַנען.

אייך האָט ביינאַכט דאָס ווינטעל
אָנפאַרטרויט אַ מעשה,
פלאַצט איר איצט פון ליידענשאַפטען
פלאַמיג, פלאַמיג־ווייסע.

מאַגנאָליעס, תאוה־בלומען!
נאַקעט און באַשטראַלט.
דורשטיגע און צייטיגע
רייצט איר יונג און אַלט.

מימאָזען.

דיין ליבע אַלייע מימאָזען
שטייט איינזאַם־פאַרטראַכט.
דער ווינט האָט באַגינען צעבלאָזען
דעם טרוים פון דער נאַכט.

דאָך וועבט נאָך צווישען די צווייגען
דער סוד פון דער נאַכט.
נאָר איך בין פאַרמשפט צום שווייגען:
דיין טיר איז פאַרמאַכט.

איך זוך אויף די זאַמדיגע שטעגען
די טריט פון דער נאַכט...
ווער ווייס, ווען איך וועל דיך באַגעגנען?
מיין בענקעניש וואַכט.

איך וועל דאָ מיין האָפענונג לאָזען,
וואָס דו האָסט געבראַכט.
מיין שטומע אַלייע מימאָזען
שטייט איינזאַם פאַרטראַכט.

אַ וואָלקען.

עס האָט זיך אַ וואָלקען פאַרקליבען
צווישען די בערג,
און איז דאָרט הענגען געבליבען
אַזוי ווי אַ שטילער פאַרקלער...

עס יאָגט אים דאָס ווינטעל נישט מער,
טיפעניש ציט נישט אין טאָל.
אַ חלום — דער וואָלקען,
אַ שוועב פון אַ מאָל...

ער זעט נישט די כמאַרעס פון יענעם זייט באַרג,
ער זעט נישט דעם ים, וואָס צעשטורעמט זיך שטאַרק,
ער זעט נישט אין טוי
וועמעס בליק ער דערפרייט,
און פילט נישט, ווי לאַנגזאַם
ער שטאַרבט און צעגייט.

די זון שרייבט...

די זון שרייבט אַ גאַנצען טאָג
מיט שטראַלען־היעראָגליפען;
זי צייכענט אויפ'ן ים אַ וועג
פאַר אַלע ווייטע שיפען.

נאָר ווינט און ים אין איין פאַרבאַנד
צעשטערן אירע פּלענער
און פון די שיפען בלייבט אַ מאָל
אַ באַרג צעקלאַפּטע שפּענער.

דערנאָך, ווען די לבנה שווימט,
קום איך צום ברעג אַ בלאַסער,
איך לייען אַ צעשראָקענער
די צייכענס אויפ'ן וואַסער.

עס וואַשט זיך ווער מיט טויטע הענט
אין שיין פון דער לבנה,
און נאַכט אַליין מאַכט פול די נאַכט
מיט פחד און סכנה...

דאָ און דאָרט

דאָ און דאָרט שפּרינגט אַרויס פון וואַסער
אַ ווייסע לאַנגע האַנט
און גלעט דעם שאַרף־גלאַנץ אויף די פּאַליעס
דאָ און דאָרט שפּרינגט אַרויס פון וואַסער
אַן אָנגעזייפטער קאָפּ
און ווערט פאַרשוואונדען

ווער טרייסעלט עס, ווער הוידעט עס מיין שיפעל?
אויף צעקלאַפּטע פּאַליעס פּערטעלט זיך מיין חלום,
און ווערט פאַרשוואונדען.

אַ ווייסע מעווע פליט איבער מיין קאָפּ.
דער ווייסער פויגעל טראָגט מיר לוין פאַר אַלע זאָרגען,
און ווערט פאַרשוואונדען...

אָפּט זע איך אין דער טיפעניש מיין אויסגעטרוימ־טען פּאַלאַץ
עס גלאַנצען ווענט געשליפען פון קריסטאַל..
עס קומט אַ פאַלשער טרייסט־געדאַנק.
און ווערט פאַרשוואונדען...

פלינקער, פישער!

פלינקער, פישער! גיב דיין שיפעל,
לאָז די נעצען איפן ברעג.
דיינע פיש, וואָס דו ווילסט פאַנגען,
ווען היינט נאָך נישט אוועק.

אָבער דאָרט אין ים אינמיטען,
ווייט אין וויגענדיגען ים,
האָט דער הימל שטיל און פלוצלונג
אָנגעשיקט אַ העליש פלאַם.

איינגעגעבערט זיך אין וואַסער
ווי אַן אַנקער האָט די זון.
גיכער, פישער. גיב דיין שיפעל...
ווייסטו נישט דערפון?

היינט וועט ווערן דאָ באַשלאָסען
אין דער לעצטער שטורעם־שלאַכט,
וועמען טאָג געהערט און לעבען,
וועמען — נאַכט...

די פרוי און דער אָדלער.

אין ים האָט אַ פרוי זיך געבאָדען,
געשפּרונגען אין וואַסער, געטאַנצט,
דער ים האָט גערוישט און געזאָטען
מיט זילבער געשוימט און געגלאַנצט

גאָר הויך איז אַן אָדלער געפלויגען,
אַ גאַסט פון אַי-פּעטרי, פון באַרג.
דער ווינט האָט די שיפלעך געצויגען,
געהוידעט די זעגלען ניט שטאַרק.

גאָר ווייט אויפן ים איז געלעגען
פון שיף אַ געשוים און אַ רויך...
און שטום אויפן ברעג, אויף די וועגען,
און שטיל אויף די בערג אין דער הויך.

דער אָדלער צעשפּרייט זיינע פליגעל,
זיין שאָטען פאַלט אונטען אין ים,
אַ שוואַרצער, אַ מעכטיגער זיגעל
פון שטאָלצען, פון אָדלערשען שטאַם.

די פרוי האָט די אָרעמס די ווייסע
געעפענט, די אויגען פאַרמאַכט.
אין וואַסער אַריין אויף צו פלייסען,
פון וואַסער אַרויס או געלאַכט

דאָך ווײַל זיך דער אָדלער נישט מיִען,
צו נידערן אונטען... ער וואַרט.
די פרוי... זי קאָן דאָך נישט פליִען,
זי שמייכעלט, זי ווינקט און פאַרנאַרט.

דערווייל איז אַ שיף אָנגעקומען
מיט מענשען אַ סך אויפן דעק.
דער אָדלער האָט הויך זיך פאַרנומען,
די פרוי איז אַנטלאָפען צום ברעג.

צום ים

מיין ליבּ נעזאַנג געהערט צו דיר און צו דיין שטורם
אויפגעמונטערט
גיי איך הויך אַרויף אויף באַרג און טורעם
מיין האַרץ, מיין אויג
זאָל ברייט און ווייט דיך גריסען.

ביז ענדלאָז ווייט,
וואו הימל באָדט זיך אין דיין פּליסען,
וואו זון גייט אויף און ווערט דערטרונקען,
וואו שטערן לעשן זיך ווי פונקען...

מיין ברכה שיק איך צו דיין גרויסקייט
צו דיין רויִקייט און בייזקייט,
יעדער פאַליע,
וועלכע קעמפט און פאַלט,
פאַר א רגע זיין בעשטראַלט.

און ס'דאַכט זיך מיר:
א ווייסער זעגל וועט
צו דיינע ברעגען קומען...
א פליגעלדיִגער ווייסער זעגל.

און אַלץ,
וואָס איך האָב אויסגעטרוימט אין מיינע יונגע יאָרען

און אַלץ,
וואָס איך האָב לאַנג אין שטרייטען שוין פאַרלאָרען
און דאָס,
וואָס איך פאַרלאַנג נאָך איצט
אין שטאָלץ פון לעבען,
דאָס אַלץ וועט מיר דער ווייסער זעגל געבען.
און פילען־פיל איך, ווי עס וואַקסט מיין ווענען,
אַז שוואַך בין איך גאָר קיינמאָל נישט געווען.

אַליין האָב איך געפלאַנצט מיין שטורעם,
אַליין געקלעטערט אויף מיין טורעם
צו איינזאַמקייט, צו זון אין פלאַם...

באַגריס אויך דו מיך, ים!

פאליעס.

עס לויפען קארליקעס
מיט טאצען פון קריסטאַל,
עס לויפען קארליקעס
און פאלען אלעמאַל.

עס בויען קארליקעס
זיך הייזעלעך פון שוים,
זיי דערבויען נישט
און זינקען איין אין תהום...

איך האָב דריי יאָר.

איך האָב דריי יאָר געטעמט
זאלציגע לופט,
איך האָב דריי יאָר מיין זעגל
אין שטורם-ווינט געפּרובט.

און איצטער ביי די שטיינער
פון מויער און פון שטאָט.
פאַרבענק איך זיך א בלייכער
נאָך יענע טעג... נאָך גאָט.

די ווייסע זעגלען שוועבען
אויף שוימעלעך פון ים...
די וועלט איז איצט מיין שטייגעל
די לופט איז מיר דאָ סם.

אכט שורות

וואָס איז אַ ליד?

וואָס איז אַ ליד? אַ שיינער קלאַנג,
אַן אָדלער־פֿלי פֿונ׳ם געדאַנק,

אַ בליק צו גאָט, אַ בליק אין תּהום,
פֿאַרלאַנג געשמידט אין פֿערז און רום,

אַ הייליק פֿלוך און אומעט־פֿרייד,
אַ שמעטערלינג, אַ ווייסער קווייט...

אַ טרוים, וואָס נאַרט און וויגט אונז איין,
אַ שטומע טרער געמישט מיט ווײַן.

מײן ניגון.

דאָס לעבען איז אַ גרויסע האַרפע
מיט סטרונעס לאַנגע־לאַנגע...
גאָט! מיט מײנע שוואַכע פינגער
װילט זיך די סטרונעס מיר פאַנגען.

אָבער כ׳װיל נישט קײנעם װעקען,
און נישט טרײסטען און נישט שרעקען...
קלויב איך אויס דעם שטילסטען ניגון,
זיך אַלײן נאָר אײנצוװיגען...

איך און אַלע...

איך און אַלע — צוויי געזעצען...
וועלכעס זאָל איך שטאַרקער שעצען?

זיין דער ערגסטער, זיין דער בעסטער?
גיב אַן עצה, גוטע שוועסטער!

וועמען פאָלגען: זיך צו יענעם?
אוי, דאָס לעבען איז אַ גיהנום...

אַלע וועגען זענען קרומע,
אַלע געטער זענען שטומע...

אויף אונזערע ביינער

איין דור וועט צעשטערן,
דער צווייטער וועט בויען,
דער דריטער וועט קלערן,
ווי איבערצובויען.

טראָגט ציגעל, טראָגט שטיינער,
קומט אַקערן, פלאַנצען —
אויף אונזערע ביינער,
וועט עמיצער טאַנצען...

צו גאָט

גאָט, נידער צו אונז
אין די טאָלען פון פיין,
מיר קאָנען שוין מער
אַזוי איינזאַם נישט זיין.

דו לעבסט אויפן הימעל,
דער טייוועל אויף דר'ערד.
רבונו־של־עולם,
זע מאַך עס פאַרקערט!

מ ײ ן י נ י ק ה

זאָל די אַלטע זון מיר שײַנען —
איך בעגעגען זיך דערמיט,
זאָל דער שוים פון אַלטע װײַנען
יונג באַגײַסטערן מײַן ליד.

איך — אַ דיכטער פון די אַלטע,
איך האָב ליב די אַלטע װעלט.
די לבנה'שע די קאַלטע
ציט יניקה פון איר קעלט.

מיין ווידערקומען

איך וואַרט מיין ווידערקומען,
אין טויזענט יאָר, איך גלייב.
איך וועל דאַן זיין אַ הערשער
אן אָדלער, צי אַ לייב.

די הענט, די הענט, ווי מאַכטלאָז
זיי זענען אין מיין צייט...
איך וואַרט מיין ווידערקומען,
איך זע זיך אין דערווייט.

דער וואַלד־שפּיץ זילבערט

דער וואלד־שפּיץ זילבערט,
עס טויט דער טאָל,
עס גרינט דאָס לעבען
צום ערשטען מאָל,

דער ווינט — דער יורש
פון יעדער פרייד,
באשיט מיין שטעגעל
מיט ווייסען קווייט.

קאנטראסטען

ביים פֿאָנטאַן.

שפּריץ מיט קאַלטע טראָפּענס,
זילבערנער פֿאָנטאַן!
ביי די קלאָרע שטראָמען
קניט אַ בלאַסער מאַן.

זינדיג און צעשראָקען
שטרעק איך אויס די הענט,
שפּריץ מיט קאַלטע טראָפּענס, —
מיין נשמה ברענט.

יעדער פרישער טראָפּען
שווענקט אַראָפּ אַ זינד...
און די אויגען זעען
ווי עס בליט און גרינט.

ערגעץ-וואו

ערגעץ-וואו איז דאָ אַ פעלד.
ווינטער ווייט דאָרט שניי און קעלט.

זומער גריינט דאָרט, זומער בליט,
און עס שוועבט אין גראָז אַ ליד.

ערגעץ רוט אַ בערגעל ערד, —
מיר אַליין איז עס באַשערט.

כאָטש איך ווייס נישט, וואו דאָס איז —
קיינער ווייס נישט אויף געוויס,

אפשר נאָענט און אפשר ווייט?
אַ ברענגען וועט עס די צייט,

און געפינען וועל איך רו...
ערגעץ-וואו... יאָ, ערגעץ-וואו...

לערן זיך שווייגען

ווערסט בלייכער און עלטער,
די פריינד ווערען קעלטער,
די וויסטקייט אין הארצען וועט שטייגען.
דערמאָן די פערלאַנגען,
וואָס זענען פאַרגאַנגען,
און לערן זיך, לערן זיך שווייגען...

אין גאָרטען ווייט קילקייט —
האַלב־טאָגיגע שטילקייט,
א בינעלע זשומט אויף די צווייגען.
גיב אָפּ דיין נשמה
די לעצטע נחמה,
און לערן זיך, לערן זיך שווייגען.

עס וויינען די שטערען
מיט גאָלדענע טרערען...
די נאַכט וועט קיין וועג דיר נישט צייגען.
פאַרוויג אין זכרון
דעם צער פון די יאָרען
און לערן זיך לערן זיך שווייגען.

א שטימונג

א נאַסער, א קאַלטער פרימאָרגען.
מיין חדר —
אזוי ווי א קאַמער אין תפיסה.
היינט וועט ער קומען דער תלין,
די ליפּען פאַרקרומט און פאַרביסען.

מיט בליי איז פאַרגאָסען דער הימעל,
איך האָב אזוי לאַנג נישט געזען שוין קיין בלימעל.
וואו ברודער? וואו שוועסטער? וואו פריינד?
היינט!
היינט וועט ער קומען...

קאַלט און קיין איינציגע האָפענונג מער,
און קיין איינציגע וואַרעמע טרער.
היינט וועט ער קומען
מיט שטאַרען, פאַרגליווערטען בליק,
און אין דער האַנט וועט ער האַלטען א שטריק.

א באַלאַדע

קיינער ווייס נישט די מעשה געַנוי;
ביים גראַף — איז פּלוצלונג געשטאָרבן די פרוי...

גייט אַרום אַ פאַרקלערטער דער גראַף,
שעה'ענווייז שעה'נווייז שטייט ער ביים סטאַוו.

שפּרינגט דאָרט אַ זשאַבע אַרויס אויף אַ שפּאַן
שווימט מאַיעסטעטיש צום ברעג צו דער שוואַן

באָדען די וואָלקענס אין וואַסער זיך אויס,
כאַפּט זיך אַ פישעל צעשראָקען אַרויס.
הענגען די שטערען דאָרט איבער זיין קאָפּ,
פאַלט ווען אַ גאָלד־בליץ אין טייכעל אַראָפּ.

שרייט וואו אַ פויגעל, קרייט וואו אַ האָן,
טראָגט זיך באַגינען פון דאָרף אַ גלין־גלאָן,
דער גראַף שטייט ביים סטאַוו ביז פאַרטאָגיגען טוי,
ער וואַרט דאָרט, ער וואַרט דאָרט, ער וואַרט אויף זיין פרוי.

ביז עמיצער קומט פון די דינער צו אים
און רופט אים און טרייסט מיט אַ פאָטערליך שטים...

אין שלאָס, אין אַ ראַם הענגט אַ בילד פון אַ פרוי...
אין שלאָס שוועבט אַ סוד... קיינער ווייסט נישט גענוי.

באהעמע־ליד.

מיר לעבען צווישען שפּאַס און זאָרג,
מיר נעמען פרייד פון צער,
מיר לויפען פון דער וואַכיגקייט,
ווי פון אַ טויט־געפאַר.

ווען אונזער ווילען ווילט זיך נאָר,
מוז ווייסקייט ווערען שוואַרץ,
און ווייי צו די געזעצען דאַן,
ווען ס׳שרייבט זיי אונזער האַרץ.

פון טויזענט פלאַמען־פייערען
באַקומט איר בלויז אַ פונק,
פון גאָט־און שד־באַגעגעניש —
אַפילו נישט קיין וואונק.

מיר שאַפען וועלט און וועלטען...
פאַר אייך? אַ, ניין! פאַר זיך.
ווי רופט מען אייך? זאָגט נאָכאַמאָל!
ווייל מיר פאַרגעסען גיך.

די בירגער טראַכטען, קלערען זיך:
„זיי זענען אונז צו פרייד״, —
מיר האָבען אייך אין זינען נישט
אַפילו נאָכ׳ן טויט.

די מיידלעך בעטען ליבע אונז
אויף אייביג כאָטש... נישט מער.
אך, אייביג איז די נאַרישקייט,
אַ צוזאָג איז נישט שווער.

מיר נאַרען און מיר נאַרען זיך
און שטאַרבען פאַר דער צייט.
אַ קללה אַלע שפּאָרזאַמע
און אַלע קאַרגע לייט!

נשמה׳לע.

גוטינקע, העפליכע, ערליכע, גלאַטינקע,
גרויסע־קליין־קעפעלשע, פעטינקע, זאַטינקע,
רונדע־פּירקאַנטיקע, כשר געמייניִנקע —
זאָג, וואו אַנטלויפסט מען פון דיר?

שטענדיג צופרידענע, שקלאַפיש־דעספאָטישע,
אייביג פאַרנומענע, שפּאָרזאַמע, קראַטישע,
פּיפיגע, פלייסינקע, פאַלשע־אומשולדיגע —
זאָג, וואו אַנטלויפט מען פון דיר!

נאַריש־געגאַרט זע איך אויס אין מיין וואַנדערן,
לויף איך פון איינעם, דאַן ביזטו ביים אַנדערן,
אומעטום, אומעטום זע איך דיין ענליכקייט—
זאָג, וואו אַנטלויפט מען פון דיר!

די מידקייט יאָגט אהיים.

די מידקייט יאָגט אַהיים פון איינזאַמען שפּאַציר,
דאָך מאַך איך קליינע טריט און שטיין בלייב איך ביים טיר

אין ענגען צימער מיינעם באַגעגענט מיך די נאַכט:
וואָס האָסטו מיר פון טאָג פון ליכטיגען געבראַכט?

וואו זענען דיינע פריינד? וואו איז דיין ציל און זיג?
דו גייסט אַליין אַוועק און קומסט אַליין צוריק.

אַלץ קעלטער ווערט דיין קוק און גרויער און פאַרטראַכט..
וואָס האָסטו מיר פון טאָג פון ליכטיגען געבראַכט?

איך בין די שוואַרצע נאַכט, געבוירען חושך־שוואַרץ:
צי דען בין איך דיין פריינד, דער צווילינג פון דיין האַרץ?

עס יאָמערט ווער אַרום און בייזערט זיך און לאַכט:
וואָס האָסטו מיר פון טאָג פון ליכטיגען געבראַכט?

קאָרטען.

אַך, לאָמיר צעוואַרפען די קאָרטען,
צעשיטען זיי פרייליך, אויף דר'ערד,
אומישנע פאַרשווינדלען דעם מזל,
דער גורל, וואָס אונז איז באַשערט.

פאַרשפּילען, געווינען — נישט קלערען
די ענדע, וואָס גייט זי אונז אָן?
אַך, לאָמיר צעוואַרפען די קאָרטען
און אָנהייבען ווידער אַ קאָן.

ווי פריילִיך עס שפּילט זיך פון אָנפאַנג,
ווי זיכער מיר זענען בּיינאַנד.
נאָר פּלוּצלונג פאַרלירסטו דיין דרייסטקייט,
עס ציטערט דיין מוטיגע האַנט.

אַך, לאָמיר צעוואַרפען די קאָרטען,
דער ספק, דער בּייזער... ער צילט:
ווען איינער פון אונז זאָל פאַרשפּילען,
דאַן האָבען מיר בּיידע פאַרשפּילט.

מיין טויט.

אין אַ בלויען פאַרנאַכט זאָל ער קומען,
שטיל און רויִג זאָל זיין די נאַטור,
שטיל און רויִג זאָל זיין די נאַטור,
אַז די לופט זאָל אַ בלום נישט באַריִרען.

אַז אין פעלד זאָל אַ גראָז זיך נישט בייגען,
און קיין שטויב זאָל נישט בייטען זיין אָרט,
און קיין שטויב זאָל נישט בייטען זיין אָרט
אין דעם בלויען פאַרנאַכט פון מיין שטאַרבען.

אַ קראַנץ פון בלויפאַרביִגע בלומען
פאַרוואַרפען זאָל ער אויף מיין האַלז,
פאַרוואַרפען זאָל ער אויף מיין האַלז,
און לאַנגזאַם און לאַנגזאַם פאַרציִען.

מיין קבר זאָל קיינער נישט וויסען...
אַזוי ווי ס'פאַרשווינדט די נשמה,
אַזוי ווי ס'פאַרשווינדט די נשמה,
זאָל ווערן מיין קערפער פאַרשוואונדען.

ביי אונז אין שטוב.

ביי אונז אין שטוב מיט צוגעמאַכטע טירען
איז שטיל דער טויט אַריינגעקומען
און צוויי קרבנות צוגענומען—
ביי אונז אין שטוב מיט צוגעמאַכטע טירען.

אין אונזער צער וועט קיינער אונז נישט טרייסטען,
און קיינער וועט די קברים נישט באַצירען.
מיר וועלען פעסטער צומאַכען די טירען
און שוייגעדיג אַליין אין צער זיך טרייסטען.

איך ווייס נישט וועמען פריער צו דערמאָנען:
מיין שוועסטער מיט די סערנע-טריט,
מיין ברודער מיט זיין יוגענט-ליד...
איך ווייס נישט וועמען פריער צו דערמאָנען.

דאָך גלויבען ווילט זיך אין גן-עדן
און בעטען זעליגקייט און גנאָד,
פאַר צוויי נשמות בעטען גאָט...
זיי זאָלען ליכטיג רוען אין גן-עדן.

„זשיד".

אַ ליד אַ שוואַרצס, פון שוואַרצע קלאַנגען,
פון שוואַרצען ריטם אויסגעשמידט,
אַ שוואַרצער גיפט פון שוואַרצע שלאַנגען,
פון שוואַרצען שפּינוועבס איז דאָס ליד.

אַ זשומעריי פון שוואַרצע בינען,
אַ בילעריי, אַ שוואַרץ געמיט,
אַ ברום פון שיכּורע אָן זינען:
„זשיד".

אין שוואַרצע נעכט האָט דער נישט גוטער
אין גיהנום־פּעך דאָס וואָרט געגליט.
אים חזר'ט נאָך דער הייסער לוטער
און אויך דער קאַלטער יעזואיט.

אָ, אַלטע גיהנם־וועלט, באַרעכען!
וועסט פּגר'ן פון האַס געשמידט.
ווען וועסטו שוין די ציין צעברעכען,
ביז קייענדיג דעם „זשיד"...

עס קוקט אויף מיר דער האס.

עס קוקט אויף מיר דער האס מיט טויזענט אויגען:
אויף יעדען טריט, אויף יעדער גאס
קוקט אויף מיר דער האס...
פון יעדער שילד, פון יעדען צייטונגס-בלאט,
פון יעדענס העפליכען פארנייגען,
פון יעדען גאס-יונג קוקט אויף מיר דער האס...
ער יאגט מיך נאך, ווי פיילען פונ'ם בויגען:

אין טראמוואי-קלונג, אין פייף פון באן,
אך! אומעטום איז האס פארהאן...

אין קינדערס אומשולדיגען שפאס
און אין דעם הונגעריגענס כעס,
און בייזען שטאלץ פון פיינעם פאן...
אך! אומעטום איז האס פארהאן.

מיין פרייד!
מיין העלער רעגענבויגען!
וואו איז מיין האפענונג אויף פרייד,
ווען אלץ איז אפגע'סמ'ט אויף טויט...
שווארץ מיין טאג!
שווארץ מיין נאכט!
צו האב איך זארגלאז ווען געלאכט?

עס קוקט אויף מיר דער האַס מיט טויזענט אויגען,
און טרייבט ביי ווענט גיין איינגעבויגען...
גיין ווייט פון שטאָט,
צום שד, און שפּאַט
צום וויסטען פעלד...
אָ, שלעכטע וועלט!

וואָס וועט בלייבען?

וואָס וועט בלייבען צו דערמאָנען
פון דעם לאַנגען וועג,
וואָס וועט בלייבען, וואָס וועט בלייבען
פון די שווערע טעג?

אַז מען פלאַנצט ניִשט איִן דער יוגענט
בליִט דאָך שפּעטער ניִשט,
אַז מען זיִנגט ניִשט איִן דער יוגענט,
זיִנגט מען קיינמאָל ניִשט.

בלומען בליִען, בלומען וויאַנען,
אָבער ווי אונז, וויי,
אונזער גאָרטען ליִגט פאַרגליווערט
אונטער קאַלטען שניי...

וואָס וועט בלייבען צו דערמאָנען,
דור, מיין דור, באַקלער!
קליינע קללות ווערען גרויסע
און ניִשט מער, ניִשט מער...

באַגראָבענע יאָרען.

איך טראָג אַ קבר אין מיין האַרץ,
מיט ווייטאָק און מיט צאָרען,
מיין יוגענט ליגט באַגראָבען דאָרט,
מיין לעבענס בעסטע יאָרען.

און שטייען ווען די יאָרען אויף
פון קבר פון פאַרמאַכטען, —
דאַן נעם איך מיט אַ פחד־שרעק
זיי איינציגווייז באַטראַכטען.

מיט טויטע, אויסגעשטרעקטע הענט...
איך קאָן זיך נישט באַפרייען.
זיי שטיקען מיך און ווערגען מיך —
נישטאָ קיין קראַפט צו שרייען...

וואָס ווילען די סקעלעטען־הענט?
וואו פירען מיך די יאָרען?
ס'איז נאַכט און ווינט... איך הער עס בלאָזט
דער לעצטער בייזער האָרן...

דער פאַנטאַזיאָר

ער זאָגט: „איך האָב אַ פּאַלאַץ,
ס'איז זייער ווייט און הויך",
עס וואונדערט אונז זיין רייכקייט:
דער מענש איז קליין און בלייך.

ווען אַלע האָבען זאָרגען,
איז ער פון זאָרגען ווייט,
ווען מענשען שטרייטען ביטער,
איז נאַריש אים דער טויט.

פאַרשפּילט זיין גליק, זיין גלויבען —
עס טוט אים גאָרנישט באַנג.
אַ פריינד איז אים געשטאָרבען,
פאַרשווינדט ער וואו אויף לאַנג.

אָך, וואו איז דאָס זיין פּאַלאַץ,
וואָס מאַכט פון יאָך אים פריי?
מיר פרעגען אים... ער שמייכעלט
און לאַכט פון אונז דערביי.

געפינען מיר אים שפּעטער...
ער האָט אונז דאָך גענאַרט:
זיין היים איז ענג און פינסטער
און זיין געלעגער האַרט

געפינען מיר אים שפעטער
אין שענק ביים פראָסטען ביר...
ער נעמט אונז דאַן דערציילען
פון רייכקייטען אָן שיעור.

ער זאָגט: „איך האָב אַ פּאַלאַץ
ס'איז זייער ווייט און הויך".
ער רויכערט זיך זיין ליולקע
און שפּילט זיך מיט'ן רויך.

אין קאַפע

צווישען טאָג און אָוענט
ברענגען העל די לאָמפען,
אויפ'ן גאַס אין נעפעל
שימערען די מענשען...

אין א טיפען ווינקעל
יאָמערט דאָרט א פידעל,
יאָמערט פון סאָרענטא
און פון בלויע ים'ען.

ביי מיין נאָנטסטער שכנה
איז די נאָז פארפודערט,
און די שטרויסען־פעדער
אויפ'ן קאָפּ צעבראָכען...

דאָרטען אין מיין האַרצען,
וואו דער מידער אומעט,
זאַמעלט זיך א ווייטאָג
שטאַרקער אַלץ און שטאַרקער.

אין אַזעלכע שעה'ען
קומט א מאָדנע שטימונג:
שטאַרבען וואָלט זיך וועלען,
אָדער נעמען פליען...

קאָנטראַסטען

איך ווי̇ל אַלץ זאָל בּלייבּען בּיים אַלטען
דאָס לעבּען זאָל אַנדערש נישט ווערן:
דעם טאָג זאָל זיך זען אַ בּאַשטראַלטען
די נאַכט אָפּגעשאָטען מי̇ט שטערן.

דער טייך זאָל אי̇ן ווינטער זיך שטעלען,
און פריילי̇ך אין פרי̇לינג זי̇ך רירען...
דאָס פעלד זאָל זיך ווייסלען און געלען
און ווייזען וואָס מערער קאָלירען.

אי̇ן וואַלד זאָל דאָס לעבּען זי̇ך שפּילען
און פייפען און טרעלען און זי̇נגען,
און פייגעל און מי̇לבען און גרי̇לען
זאָל איי̇נער דעם צווייטען פאַרשלי̇נגען.

דער אמת זאָל שטראָפען דעם ליגען,
דער שקר פון אמת זאָל לאַכען,
זאָל איינער דעם צווייטען בּאַטרי̇גען,
דער שטאַרקער זאָל זי̇גען דעם שוואַכען.

די̇ פרוי זאָל ווי̇ היינט קאָקעטי̇רען
און לאַכען מי̇ט זילבּער-געלעכטער,
דער מאַן זאָל זיין קראַפט ני̇שט פאַרלירען,
דער שטאַרקער, דער שטאָלצער, דער שלעכטער.

זאָל ליבע נישט זיין אין אַרענדע
ביי גוטע, ביי פרומע, ביי קיינעם...
דאָס לעבען וואָס בלייבט אַ לעגענדע,
וואו גוטסקייט און בייז גייט אינאיינעם.

איך וויל מיינע טעג נישט באַלאַסטען
מיט פאַלשע געזוצען-נדרים...
צו, שיין זענען בלויז די קאָנטראַסטען
פון בליענדע גערטנער און קברים.

מײַן תּפֿילה

זאָל זײַן בײַם אַלטען ארון־קודש,
זאָל זײַן בײַם װײַטען מעקאַ־שטײן,
זאָל זײַן בסוד, זאָל זײַן פֿאַר עדות —
איך װיל מײַן תּפֿילה זאָל דערגײן.

זאָל זײַן בײַם שײַן פֿון דער לבֿנה,
בײַ דער העלער זונען־שײַן,
בײַ דעם בילד פֿון דער מאַדאָנע...
ס'איז אַלץ אײנס, װאו ס'זאָל נישט זײַן.

איך װיל מײַן תּפֿילה זאָל װער הערען,
מײַן אױסגעבענקטען, מידען קול...
און יענער גאָט װעט מײַנער װערען,
װאָס װעט מיר ענטפֿערען אין טאָל...

מאַשינען

מאשינען.

קאַלטע, סימעטרישע שלאַנגען אָן זינען —
לויפען מאַשינען
און גלאַנצען
מיט שטאָליגען שוים,
ווי קאָסעס,
ווי אייזערנע אָרעמס,
ווי אייזערנע קניען.
זיי פאַלען אַרונטער
און הייבען מיט אימפעט זיך ווידער...
זיי פאַלען אַרונטער
און נעמען נאָך האסטיגער לויפען —
טויזענטער מאָל.

לעדערנע קייטען, לעדערנע צוואַנגען
כאַפען אַרום די מאַשינען
און לויפען מיט זיי.
לויפען און בייגען זיך פלינק און עלאַסטיש
אין אַזאַ ווילדען,
אין אַזאַ שלאַנקען,
אין אַזאַ בליצשנעלען
ראָד-קאַראַהאָד..

שרייפעלעך קליינע, שרייפעלעך דריבנע

ווײַנען מיט טרערען,
מיט שמוציקע אײל.
ערגעץ דאָרט: אונטען און אויבען און העכער,
רײַסט זיך די פאַרע און ציטערט
און קרעכצט...

אָבער די גרויסע, די קאַלטע מאַשינען,
אָבער די אײַזערנע שווײַגיקע חיות,
אָבער די רונדע, די קאַנטיקע לאַפּעס
געבען זיך שלום אָפּ יעטווע דער ווײַל.
זשומען,
הודזשען
און שרײַען,
טעמפּ פאַרשטיקט...

צײַטענווײַז, דאַכט זיך,
זײ שווימען, זײ שוועבען,
קריכען אויף סאַמעט, אויף ווײכע דיוואַנעס,
קאַלטע, סימעטרישע שלאַנגען.

אַט נעמען זײ לויפען גאָר שטיל, ווי די פײגעל
און פאָכען מיט שטאָלענע פליגעל
אָן אָטעם, אָן ווינט, אָן געוויש.

פּלוצלונג פערווילט זיך זײ
אויסקלאַפּען גאַמען:

„טיק־טאַק" און „טיק־טאַק"
און „טיק־טאַק" אויף ס'ניי...
און אַלע מאַשינען צעטרייסלען די מויער,
פאַרהילכען, פאַרטויבען דאָס לעבען אַרום.

זיי זענען צופרידען,
די קאַלטע געשליפענע אייזענס,
זיי זענען צופרידען
די רונדע פילקאַנטיגע רעדער און שרויפען:
מען האָט זיי פון דר'ערד אויסגעגראָבען,
פון שטיינערנע אָרעמס גערעטעט,
פון אייביגען שלאָף אויפגעוועקט.

מ'האָט זיי געשטאַלטען געגעבען,
עלעקטריע־נשמות
און מאַכט איבער אַלץ,
איבער די טרוימען פון פאַן און פון וועלדער,
פון הימלען, וואָס שפיגלען זיך אָפּ אין די סטאַווען,
אין טייכען און ים'ען...
מאַכט — איבער אַלץ...

זיי האָבען די געטער די אַלטע צעמאָלען.
די שטאַרקע מאַשינען,
די אייזענס, וואָס האָבען אין דר'ערד
איינגעאָדערט געדרימעלט...
זיי האָבען די געטער צעמאָלען.

דער מענש האָט פון דר'ערד זיי געבראַכט
אויסגעגראָבען פון טיף ווי אַן אוצר,
איצט שטייט ער צעטומעלט
ביים אוצר.
שפּרינגט אָפּ מיט מורא בעת די מאַשינען
לויפען און טאַנצען אין ווילדען געלויף.

ער הערט נישט זיין אייגען קול,
ער הערט נישט זיין אייגען ליד...
בעת די מאַשינען
פאַרהילכען דאָס לעבען אַרום.

די זון קוקט אַריין דורך פאַרפאַרעטע שויבען
אויף ספינקסען
פון קאַלטען געשליפענעם אייזען,
אויף לעבען, וואָס לעבט נישט,
אויף לעבען, וואָס זינגט נישט,
אויף לעבען,
וואָס שמידט זיך די קייטעי אַליין.

און ס'לויפען די שטאָלענע קאָסעס,
די אייזערנע אָרעמס;
און ווילען דאָס לעבען אינגאַנצען פאַרכאַפּען.

נאָר מענשען זיי גלויבען
און וואַרטען אַ נייעם משיח,

אַ נייעם משיח פון שטאָל און פון אייזען:
צו שמידען דעם ערשטען און לעצטען פאַרבאַנד.

און דעמאָלט:
נשמה וועט געבען דער מענש די מאַשינען
און אייזען וועט געבען דעם מענשען
זיין קראַפט...

מ׳בויט א הויז.

מ׳בויט א הויז
און צוויי געזונטע בעל-מלאכות
רייטען אויף א רונדען קלאָץ
מיט שאַרפע העק:
מען קאַנטעוועט דעם רונדען בוים...

העי!
א שפּיי, און שפּענער
פרישע שפּענדלעך פליִען,
ס׳שמעקט מיִט וואַלד,
מיִט אוראַלט, אייביִגקייט
און מיט געדעמפּטער סמאָלע שמעקט...

מען קאַנטעוועט דעם רונדען בוים:
שווייס, קראַפט, מוטיִגע בליִקען,
און די שאַרפע האַק, וואָס
חבר׳ט זיִך מיִט זון און גלאַנץ...

וועלדער גרויסע, אַלטע,
אוראַלטע,
געדיִכטע וועלדער,
וועסטו, מענש, אַניִדערלייגען,
יוען דו באַדאַרפסט פאַר זיִך א הויז

אמאָליגע וועבערס.

אמאָליגע וועבערס, ברייט-בערדיגע יודען,
פאַראַרבעטע, שטומע.
איין פלייצע אביסעל אַ קרומע, —
בייטאָג און ביינאַכט און באַגינען
וועבען און וועבען
און זינגען.

די זון פלעגט די אויגען
דורך פענסטער פערבלענדען,
נאָר אַרבעטען, אַרבעטען, גורטען די לענדען,
און דאַנקען דעם בורא
פאַר ברויט און פרנסה...

פון צוגאָב אויף יום טוב
פלעגט שמייכלען דאָס פנים,
מיט בעל-הבתים געלעבט,
נישט ווי שונאים.
געזעסען,
געוועבט
און געצויגען אַ ניגון,

אַ רגע געקאַרגט צו פאַרטרייבען די פליגען.
איין קעטע געענדיגט,
גענומען אַ נייע
און פריי ערשט געוואָרען...
צו דער לויה.

זוימקים

שניי.

אַט איז ער מיין חלום,
מיין טרוים, וואָס איך זוך,
דער ווייסער, דער ריינער,
בריליאַנטענער פּוך, —
דער ליכטיגער, ציכטיגער שניי.

ער מאַכט מיר דאָס אַלטע,
פאַרשימעלטע — ניי,
און לעבען און ליידען,
ס'איז אַלעס כדאי.
עס טוט מיר מיין איינזאַם נישט וויי.

ער פּאַלט אויף די הייזער,
אויף יעדען קאַרניז
און לייגט אונטערטעניג
זיך אויס צו די פיס
און שמייכעלט צו מיר, וואו איך גיי.

עס שפּאַסען שיכורים,
איך הער זיך אַלץ איין:
עס דוכט מיר, זיי זענען
נישט שכור פון וויין —
נאָר טאַקע פון פריש־ווייסען שניי.

אָט איז עס, דאָס וואונדער!
עס וואַרעמט מיין בלוט,
און אויב אויפ'ן האַרצען
איז עפּעס נישט גוט —
צעגייט עס אין לופטיגען שניי.

אין וואלד.

באגעגענט האָבען מיך די יונגע ביימעלעך,
די קליינע שומרימלעך פון גרויסען וואלד.
א צווייג א צווייגעלע האָט שטיל א ריר געטאָן,
א שאָרך א זיידענעם האָב איך דערהערט:
„ששא!"

די שטומע אייביגקייט האָט שטום א ווינק געטאָן
און מיך אַוועקגעפיהרט אין טיפען וואלד.
און ס'האָבען זקנים פיל, מיט בערד צעפלאָנטערטע,
אין קיטלען אָנגעטאָן אַרומשפּאַצירט,
שטרענג און נייגעריג מיך אָנגעקוקט
און שטארק געוואונדערט זיך:
„ווער איז ער, ווער?"

אין וואלד אין רויגען באַווייזט א מיידעל זיך
מיט אויגען אָפענע און דערשראָקענע:
פון וואנען לויפט זיך עס?
צו וועמען לויפט זיך עס?
איך נעם איר נאָכלויפען אין טיפען וואלד,
מיט שניי זי אָפּשיטען, מיט שניי באַזילבערען...

די פלינקע שטיפערין...
וואו איז זי, וואו?

דיִ פיִס צעקלאַפּ איִך זיִך, דיִ הענד פאַרפריִר איִך זיִך,
דעם סוֹד דעם מיידעלשען דערגיי איִך ניִשט.

נאָר ווייט איִן וואַלד אַריין, פוּן אוּנטער ערד אַרוֹיס
דערגרייכט אַן אוֹיסגעשריי, אַ וויִלדער ווידער־קוֹל:
„כאַ, כאַ, כאַ!"

אויף די פעלדער.

אויף די פעלדער איז עמיץ
אַ ווייסער געפלויגען,
ער האָט אַלע טייכלעך
מיט זילבער באַצויגען.

ער האָט אויף די לאָנקעס
זיין מאַנטעל פאַרלאָרען —
גאָט'ס וועלט איז פון דעמאָלט
אַ ווייסע געוואָרען.

אַ ביימעלע.

אַ פֿאַרוויִיטער, אַ פֿאַרשניִיטער
אַ פֿאַרגלײַוערטער פֿון קעלט.
איינגעבויגען, איינגעהאָרבעט,
שטייט אַ ביימעלע אין פֿעלד.

ווי אַ זינדער אַ פֿאַריאָגטער,
וועלכער טרויערט אין דער שטיל,
ווי אַ וואַנדערער, וואָס בלאָנזשעט
אָן אַ וועג און אָן אַ ציל.

מיר פֿאָרען דורך וועלדער.

מיר פֿאָרען דורך וועלדער פֿאַרשנייטע,
מיר פֿאָרען אַ טאָג און אַ צווייטען,
מיר זעען נאָר סאָסנעס מיט זילבערנע גאַרטלען,
מיט קופּערנע שטערענס,
מיט צווייגען פֿאַרגליווערטע אָרעמס.

מיר האָבען פֿאַרגעסען צו וועמען מיר פֿאָרען.
מיר האָבען דעם וועג שוין,
אודאי פֿאַרלאָרען.

מיר זעען אַ קרעטשמע...
מיר קלאַפּען, מען עפֿענט:
דער יודישער שענקער
איז בייז און פֿאַרשלעפּערט.

מיר טאַנצען פֿון קעלט נאָך, מיר מאַכען זיך וואַרעם
און טאַנצענדיג קלינגען די זילבערנע מינצען
ביי אונז אין די טאַשען —
דער שענקער ווערט פֿריילעך.

מיר עסען, מיר טרינקען,
מיר לייגען זיך שלאָפֿען.
אונז חלומ'ט די שטאָט זיך
פֿון וואַנען מיר זענען אַנטלאָפֿען.

איך און מיין חבר —
אַ שטאָלצער אַ דרייסטער,
ער גנב׳עט ביים טאַטען די זילבערנע רובלס
און וואַרפט זיי פונאַנדער אין שניי...

באַגינען —
מיר פאָרען שוין ווידער, מיר פאָרען,
דער וואַלד איז נאָך ווייסער
און שענער געוואָרען...
באַהאַנגען מיט זילבערנע קרוינען און שפּיצען,
מיט זילבערנע צעפּלעך פאַרפלאָכטען.

עס לויפט אונזער שליטען אַריין
אין די מילך־ווייסע, דינע גאַרדינען
און רייסט זיי,
און טרייסעלט פונאַנדער
דעם פראָסט־שטויב פון הונדערטערביימער.
איך און מיין חבר, מיר ווילען מער קיינעם נישט פאָלגען
נישט דינען.

מיר פאָרען, צו וועמען? צו איינעם אַ קרוב אַן אַלטען.
ער וועט אונז באַשיצען און זיכער באַהאַלטען
פון אַלע געזעצען, פון אַלע געפאַרען:
ער לעבט אין די וועלדער, דורך וועלכע מיר פאָרען.
מיר פאָרען, מיר פאָרען,
מיר האָבען דעם וועג שוין אודאי פאַרלאָרען.

ווייסע לעגענדע.

אַזוי ווי אַ ברוגז'ע שטאָלצע פּרינצעסין,
וואָס וויל נישט אין איינזאַם איר טרויער פאַרגעסען,
שווימט די לבנה אין הימעל אַליין —
גלייכגילטיג, שיין.

אַזוי ווי די זקנים אין הקדש אין אַלטען,
שטייען די ביימער אין גאָרטען, אין קאַלטען.
אַזוי ווי די זקנים מיט שניי־ווייסע בערד —
פאַרקלערט.

און אייביגקייט שוועבט דאָ, אַ ווייסע לעגענדע,
מען ווייס נישט איר אָנהייב, מען ווייס נישט איר ענדע.
דער סוד פון דער נאַכט איז פאַרגליווערט אין פראָסט,
פאַרגליווערט אין פראָסט...

ווייסקייט.

איך בין געווען אין ווייסען פעלד,
געווען אין וואַלד אין שטומען.
ווייט-ווייט אין וואַלד... איך האָב פון דאָרט
אַ שווייגען מיטגענומען.

און וועמען איך באַגעגען דאָרט,
וועל איך אייך נישט דערציילען:
איך וועל מיין טרוים נישט אויסזאָגען,
דער וואַלד האָט מיר באַפוילען.

דאָרט שטייט אַ הויז פון ווייסען צווייג,
דאָרט לעבט אַ ווייסער שד.
ער פירט אַהער און פירט אַהין...
נאָר, שאַ! נישט רעד, נישט רעד.

אָט איז ער דאָ, באַלד ווערט ער אויס...
איך בלייב אַליין אין שווייגען,
נאָר עמיץ שאָרכט און עמיץ שיט
מיט זילבער פון די צווייגען.

בילדער

אין די צפון־וועלדער.

כ'האָב אין די וועלדער פון צפון באַגעגענט
אַ מאַן מיט אַ קאָזענעם בערדעל.
וואָס האָט מיט אַ רידעל געגראָבען די ערד,
געפּאָכט מיט אַ קינדערשען שווערדעל.

אַ בלייכער באַגינען איז דעמאָלט געווען,
דער וואַלד האָט געשוויגען — דער זקן.
דער מאַן האָט די טריט מיינע שוואַכע דערהערט
און, קענטיג, ער האָט זיך דערשראָקען.

אַ שרעקיגער שמייכעל לויפט דורך זיין געזיכט,
ער נעמט זיך אַנטלויפען אַלץ טיפער.
געלאָזען פאַר מיר אַ צעגראָבענע הייל
מיט צייכענס, אין זאַמד, און מיט ציפער.

דאַן בין איך געשטאַנען אַ צייט ביי דער גרוב,
קיין וואָרט נישט פאַרשטאַנען, געלעזען,
געקלערט און געטראַכט, זיך אַליין אויסגעלאַכט...
עס איז גאָרנישט געוועזען.

אַ פאַרשפּעטיגטער פרילינג.

ס'האָט יעדער מענש געהאַט זיין פרייד
און זיך מיט איר געזעטיגט.
איך האָב געליטען שטילערהייט:
דער פרילינג האָט פאַרשפּעטיגט.

עס איז געווען שוין אָנהייב מאַי —
די זון איז נישט געקומען.
עס האָט די קעלט געשמידט ווי בליי
די האַלב-פאַרמאַכטע בלומען.

איך האָב געוואוסט: עס קומט די שעה
צו בענשען און צו ליבען;
נאָר ביז געשריגען האָט די קראָ
און יאוש אָנגעטריבען.

עס גייען אַלטע שוואַכע לייט
פון אויווען נישט אַרונטער.
צי דען האָב איך עס פאַר דער צייט
גענומען זינגען מונטער?

דער טייך איז לאַנג אַריין אין ברעג,
די שוואַרצע פעלדער וואַרטען.
איך האָב געפונען אויף מיין וועג
אַ צווייגעל אַ פאַרדאַרטען.

דער בּוּשעל וויִגט זיִך אוֹיף איין פוּס
איִן גריִנעם זוּמפּ, איִן דריִמעל.
ניִשטאָ פוּן וואַלד קיין פוֹיגעל=גרוּס,
ניִשטאָ קיין שטראַל פוּן היִמעל.

וויִ אָרעם בּיִן איִך דאַן געווען,
וויִ איינזאַם=אָנגעשראָקען,
וויִ דער, וואָס האָט זיין סוֹף דערזען —
אַן אָפּגעלעבּטער זקן.

שוואנען

עס ציטערט די לופט אויף די צווייגען,
עס שפיגעלט דאָס וואסער, ווי גלאָז:
דעם קעניג איז טייער דאָס שווייגען,
עס פאָלגען אים בלעטער און גראָז.

אין שאָטען פון דעמב און קאשטאנען
דערגייט נישט דער טומעל פון לאנד,
דער קעניג אליין שפייזט די שוואנען,
דער קעניג אליין פון זיין האנט.

פון אלע געגוסען אין לעבען,
וואָס זענען דעם מענשען באשערט,
האָט גאָט אים איין גורל געגעבען,
צו ליבען די שיינקייט אויף דר'ערד.

עס שפריצען אָן רויש די פאָנטאנען...
ער האָט נישט קיין פריינט אין זיין לאנד.
דער קעניג אליין שפייזט די שוואנען,
דער קעניג אליין פון זיין האנט.

דער אלטער דעמב.

דער אַלטער דעמב שטייט שטום און הויסט
אין אומעטיגען פעלד.
זיין גאַנצע צירונג ליגט אויף דר'ערד
און וועלקט פון ווינט און קעלט

די קראָען רוען אויפ'ן בוים
און קראַקען איבער מיר.
אַך, איצטער איז דאָס פעלד מיר נאָנט
אין איינזאַמען שפּאַציר.

נאָר דעמאָלט, ווען דער שניטער האָט
געאַרבעט מיט געזאַנג,
אַך, דעמאָלט איז מיר פרעמד געווען
די פרייד פון פולער זאַנג.

איצט שרייט די קראָ, איצט לאַכט דער ווינט
און ס'טאַנצט אַ וויסטע שטרוי.
מיר זענען פריינט, דו, בייזער הערבסט,
מיר זענען ברידער צוויי...

פלייש.

א גרויסער וואָגען אָנגעלאָדען,
אָנגעלאָדען איבערפול.
לונגען־לעבערס אָנגעבלאָזען
הענגען טויט אַראָפּ פון פור.

ביי דעם גראָבען בעל־עגלה
זענען רויט די הענט פון בלוט.
רויט די לייצען, די אָגלאָבליעס
און די רעדער זענען רויט.

ס'לויפט די בלוטיגע עגלה
און באַשפּריצט די שטיינער רויט —
אויף דעם גרויען וועג פון לעבען
א קאָשמאַר פון בלוט און פלייש.

דראָשקעס איילען, אויטאָמאָבען,
איינדערמיט די רויטע קאָטש.
גאָרגלען, צונגען, לונגען־לעבערס
רויטע, טויטע שטיקער פלייש...

אידיליע

אויף די זאַנגען רייט אַ ווינטעל,
בייגט זיי איין און גלייכט זיי אויס:
בלויז די בלויע בלומען־קעפּלעך
שפּרינגען שטיפעריש אַרויס.
אויף די גרינע לאָנקעס שיינען
ווייסע פלעקען נאָנט און ווייט —
סטאַיעס גענז און ווייסע שעפּסען,
קינדער רוען ביי דער זייט.

איבער אַלץ — די זון אין הימעל,
גאָטס געזאַלבטער זילבער־קאָפּ,
קוקט אַראָפּ און לאַכט מיט שטראַלען:
רוט זיך קינדער, רוט זיך אָפּ.

די גלאָקען.

נאָכאַנאַנד קלינגען די גלאָקען,
היינט איז יום־טוב, און מאָסקעווע רוט.
נאָר מיין הארץ איז פון וואָס אָנגעשראָקען —
אין דער פרעמד, אין דער פרעמד איז נישט גוט.

געדאַנקען צעפליען, ווי טויבען,
פון יעטוועדער הילכיגען קלונג,
כ'צעוואַרעם די פראָסט אויף די שויבען
און כ'קוק אויף דעם גאָלדענעם רונג.

אויף גאָלדענע צלמים, וואָס גלאַנצען,
אויף שניי־ווייסע דעכער אַרום,
אויף גלאָקען, וואָס גלאָנגלען און טאַנצען:
דאָ הילכיג, דאָ לאַנגזאַם און פרום.

מיין פענסטער האָט ווידער פאַרצויגען
די פראָסט, און מיין זעלע פאַרקלעמט,
עס בלאָנקען אַרום מיינע אויגען
און זוכען אַ טרייסט אין דער פרעמד...

אויף „ארבאט" אין מאָסקווע.

ווייסע, איינשטאָקיגע הייזער
מיט דרימלענדע לייבען ביים טיר.
אַן אַלטינקע פריצה אין שווארצען
מאַכט לאַנגזאַמע טריט אין שפּאַציר.

זי גייט און זי רעדט צו איר הינטעל,
און רעדט צו דער איינזאַמער גאַס:
„באַשערט מיר די טעג צו דערלעבען
אין צייטען פון ביטערען האַס".

פֿעדען טאָג געזאַנגען.

יעדען טאָג געזאַנגען פרייע
אָ, דער זיג איז שטאַרק און גרויס!
יעדען מאָרגען אַ לויה...
אָ, דער זיג איז שטאַרק און גרויס!

לעבען וועט מען איצטער בעסער.
אָ, דער זיג איז שטאַרק און גרויס!
דער בית־עולם ווערט אַלץ גרעסער...
אָ, דער זיג איז שטאַרק און גרויס!...

פּאָנעץ און טרומנעס.

שוואַרצע טרומנעס אויף די גאַסען,
פּאָנעץ פּלאַטערן העל־רויט:
ס׳שפּרייזט די פרייהייט שטום־געלאַסען
אומגעצאַרעמט מיט׳ן טויט.

אויף די פּאָנעץ שטאָלצע ווערטער,
גאָלד און זילבער אויסגעניית:
אַלע לייענען די ווערטער,
נאָר זיי לייענט נישט דער טויט.

אויגען פיל מיט האַס און שטרעבען,
צו נקמה ווידער גרייט...
איילען שטענדיג — איילט דאָס לעבען,
נאָר געלאַסען שפּרייזט דער טויט.

פון די פענסטער און באַלקאָנען
פּאַלען זיפצען שטילערהייט...
פּלאַטערט, פּלאַטערט רויטע פּאָנען!
העל באַלייכט דעם וועג פון טויט...

אין די רויטע טעג.

רויטע כטענגעס, רויטע פֿאָנען,
פֿריילעך־מונטערע געזיכטער.
ס׳מעגען פֿאַלען טויזענט טראָנען —
איך בין היינט כמעט ווי ניכטער.

כ׳האָב היינט אויפֿגעזוכט א ביכעל
פֿון אַ מאָל... פּעטראַרקעס קלאַנגען,
און באַזאַכט אַ שלום־טיכעל
אויף מיין טויער אויפֿגעהאַנגען.

די, וואָס האָבען מאַכט פֿאַרלאָרען,
די, וואָס האָבען מאַכט באַקומען, —
נישט עס ברענט אויף זיי מיין צאָרען,
נישט איך שענק זיי מיינע בלומען.

די נאַטור איז גלייכגעטיכטיג:
אויף די דעכער, אויף די גאַסען
פֿאַלט אַ שנייעלע ווייס־ליכטיג,
אַלץ איז רויג און געלאַסען.

עס שלאָפט די קאָמונע.

עס שלאָפט די קאָמונע אין חשך באַגאָסען...
נאָר איינציגנע שאָסען, נאָר איינציגע שאָסען.
זיי שרעקע נישט קיינעם, זיי וועקען נישט קיינעם —
די טויערען זענען ווי קברים פאַרשלאָסען.

ווער וועט איצט דערציילען דעם פיין פון מיליאָנען,
נאָר איינציגע שטיקער צעריסענע פאָנען...
זיי רופען נישט קיינעם, זיי פרייען נישט קיינעם, —
אַ וויסטעניש יאָגט פון די שוואַרצע באַלקאָנען.

אין דער קאָמונע.

די שטאָט איז קראַנק און אויסגעליטען
פון הונגער און פון האַסען.
עס שטאַרבען קינדער פאַר דער צייט
און ווי איז, ווי די אַלטע לייט..
די שטאָט איז קראַנק און אויסגעליטען
פון הונגער און פון האַסען,
און דאָך פאַרקויפט מען בלומען נאָך
אויף אַלע גאַסען.

דער יאוש לאָזט זיך נישט געניאַרען,
דאָ לעבט מען צווישען צוויי געפאַרען:
פון הונגער-טויט, צי פון אַ קול...
פון הונגער טויט, צי פון אַ קויל...
און דאָך, די יוגענט לעבט און פילט,
מ'טאַנצט און אַ גאַרמאָשקע שפּילט
פאַרנאַכט אויף די בולוואַרען.

די קראַנקע שטאָט איז אָנגעשראָקען:
דער פחד קוקט פון די צעקלאַפּטע שויבען
און פון די ווילד-צעקרימטע דראָטען,
די מורא קוקט פון יעדער שאָטען...

נאָר אָט בײַם זעליגען וואַסילן!
דאָרט שטײט א פֿרױ און שפּײַזט די טױבען
און צלמ׳ט זיך בײַם קלינגען פֿון די גלאָקען...

צעשמעטערטער שפיגעל.

א קויל האָט דעם שפיגעל צעשמעטערט אינגאנצען,
די גלעזערנע שערבלעך צעשפרינגען און גלאנצען.
און לאכען מיט אייז־קעלט מיר גלייך אין די אויגען...
איך וויל זיך באהאלטען, פארמאכען די אויגען,

א שטומער געלעכטער רינגעלט געלאסען,
פון יעטוועדען ווינקעל א בייזע גרימאסע,
א ליפ א פארקרימטע מיט טאָפּעלטע ציינער:
איך בין אין א סך דאָ, איך בין דאָ נישט איינער.

דער טונקעלער טעפיך איז גלאנציג באשאָטען,
אָט האָב איך מיין אייגען געזיכט דאָ צעטראָטען...
דאָס גלאָז האָט א קריץ מיין נשמה געגעבען,
אזוי ווי א חלף, וואָס קוילעט א לעבען.

אַ צִיגײַנער.

גערִיטען אִיז ווִילד אַ צִיגײַנער
דורך גערטנער — געבּראָכען דִי שטאַנגען,
דורך פעלדער — געטראָטען דִי זאַנגען,
גערִיטען אִיז ווִילד אַ צִיגײַנער,

אַזוֹי ווִי אַ שטורעם געפלויגען.
דִי אויגען דִי גרויסע צעשראָקען,
צעפלאַטערט דִי נאַכט־שוואַרצע לאָקען —
אַזוֹי ווִי אַ שטורעם געפלויגען.

געפרעגט האָט אִים ווער פון דִי פעלדער:
וואו לויפסטו, צִיגײַנער, באַגִינען?
וואו פלִיסטו, צִיגײַנער, אָן זִינען?
געפרעגט האָט אִים ווער פון דִי פעלדער.

„האָפּ, האָפּ!“ שרײַט זִיך אָפּ דער צִיגײַנער
און פלִיט, ווִי אַ שד אַ פאַרשײַטער:
אָט דאָס פערד, וואָס עס טראָגט מִיך אַלץ ווײַטער...
„האָפּ, האָפּ,“ אָט דער פערד אִיז נִישט מײַנער“

אין מאלאראסיע.

עס ציט זיך דאָס טייכעל אין בלויע זיגזאַגען,
אין ווערבעס פאַרשלייערט, אין וואוקסיגע גראָזען
און לאַכט מיט אַ יונגען בראשית-געלעכטער.

דער ווינט האָט אַ ביסעלע שטויב אָנגעבלאָזען
פון ליליעס, וואָס וואַקסען דאָ נאָנט ביי די ברעגען,
און עטליכע פאַליעס די בעקלעך פאַרפודערט,

זיי לויפען און לאַכען דער וויטקייט אַנטקעגען
און טראָגען אַוועק אויף די זילבערנע אַקסלען
דעם אָפּגלאַנץ פון הימעל און שאָטענס פון וועלדער.

אין מאלאראסיע.

עס האָט זיך דאָס דערפעל צעזונגען,
פון אַלע פיר זייטען צעזונגען:
„אָי, גריציאַ!".
די קאָנסט דערבײַ שלעפעריג ווערען
און שלאָפענדיג, דרימלענדיג הערען:
„אָי, דונאי!"
עס העלפען איר אונטער די זשאַבעס
און פלאַפלען, ווי ציינלאָזע באַבעס,
און קוואַקען.
די באַסיגע בינען, די גרילען
זיי זוכען זיך טענער צום שפּילען
און זשומען. —
אַ גאַנץ נעמט וואו שרייען צעשראָקען,
אַ טאָפּאַל צערוישט זיך אַ זקן —
אַ טאָפּאַל
און אַלע צוזאַמען אינאיינעם,
די גוטע לאַנג־יעריגע שכנים:
„אָי, גריציאַ!"
די קאָנסט דערבײַ שלעפעריג ווערען
און שלאָפענדיג, דרימלענדיג הערען:
„אָי, דוניאַ!"

בײַ דער חײַסעל.

אַזוי, ווי אַן עלענדע כלה,
וואָס וואַרט אויפ'ן חתן פיל טעג,
אַזוי ווערט דאָס וואַסער פאַרטרויערט
פאַרנאַכט, ווען די זון גייט אַוועק.

מיר איז שוין בעקאַנט אַזאַ טרויער,
עס האָט מיר מיין שוועסטער פאַרציילט.
ביז וואַנען עס קומט נישט דער ליבסטער,
ביז דאַן ווערט דאָס האַרץ נישט פאַרהיילט.

איך ווייס אים צו גוט, אָט דעם טרויער
פון דעם, וועלכער וואַנדערט אַליין...
דערפאַר איז מיר ליב דאָ צו זיצען
ביז שפעט אין דער נאַכט אויף אַ שטיין.

בײם ניעמאן.

ביינאכט ווען דאס שטעטעל שלאפט-איין,
שטיי איך איינער ביים טייך, ווי א שומר
איך קוק אין דעם וואסער אריין,
ווי ס'שפיגלען זיך אונטען די ביימער.

נאר פלוצלונג דערהערט זיך א ליד
און א פייערעל צאנקט פון דערווייטען:
די פויערים ציען א פליט
מיט א ליד פון אמאליגע צייטען.

מיר ווערט אזוי אומעטיג דאן
פון דער שטילער מעלאדיע, דער מידער.
א, גאט פון די וועלדער, א פאן!
דאס בעדויערט מען דיך אין די לידער.

דער פליט שווימט אוועק, שווימט אוועק.
ווי א שווארצע פארצויגענע מיטה.
דאס פייערעל ציהט זיך צום ברעג
און זעגענט זיך אפ מיט דער ליטא...

גרויע שינעלען.

נאָך טונקעל, גאַר לאַנגזאם, דער טאָג נעמט זיך העלען,
מיר שפּרייזען אַ מחנה אין גרויע שינעלען,
די ערד ליגט געפרוירען, געשמידט, ווי אין אייזען —
„נאַפּראַווא, נאַליעוואָ" אין ריטמישען שפּרייזען —
— „מאַרש!"

אַ פּאָניע פון פּענזע, — מיר זענען דאָ שכנים,
אַ טאָטער, אַ יידעל... מיר שפּרייזען אינאייכעם;
מיר אַלע דרעסירט פון אייגאיינציגער מורא,
מיר האָבען איין חומש, מיר לערנען איין תורה —
— „סטאָי!"

די ערד גיט אַ קרעכץ, אַ צעשראָקענער עכאָ,
דער „זוואָדנע" דערלאַנגט אַ פּאָר קללות אונז פרעכע
ער גלאָצט מיט די אויגען און שרייט ווי אַ חיה:
איך וועל פון אייך מאַכען דאָ היינט אַ לויה:
„לויף!"

די הענט אויפ'ן האַרצען, דעם אָטעם פאַרהאַלטען,
מיר לויפען און שלינגען דעם פראָסט אין דעם קאַלטען;
עס ווערט אַזוי הייס אין די שווערע שינעלען,
מען ווערט אַזוי טעמפּ פון דעם שרעקליכען קנעלען —
„פאַל!"

מיר ליגען אויף דר'ערד און דער שניי קריכט אין אָרעם,
אין קני איז שוין פייכט, נאָר דו שווייג, ווי אַ וואָרעם.
און שילט נישט דעם ווייכען געלעגער דעם נאסען:
„דער זוואָדני" פאררויכערט מאכאָרקע געלאסען —
„ווסטאַן!"

מיר גיבען אַ שפרונג און צוריק אין „שערענגע"
און ווידער די קללות, די פרעכע, די שטרענגע;
מיר שפרייזען, מיר שפרייזען, ביז נאכט וועט זיך שטע-
לען,

מיר שפרייזען אַ מחנה אין גרויע שינעלען —
— „מארש".

קײן וואָלאָגדע.

דורך קלײנע בערגלעך לויפט
דער צוג צעמישט אינגאַנצען.
עס טאַנצען װעלדער־פעלדער
און װײסע שטעטלעך טאַנצען.

װײסע גרויסע קלויסטערס
מיט פײנעך רונדע שפּיצען.
אַ צלם נאָך אַ צלם,
אַ לאַנד פון גאָלדנע בליצען...

עד, רוסלאַנדס ברײטער אָטעם
דו מונטערסט מיך ביז טרערען.
װען מענשען װערען פרעמד מיר
װעל איך דאַן גײן אויף בערען.

1942

קעפּלעך

די שטיפעריז.

ניט אײנס, ניט צוױי, ניט דרײַ, ניט פיר,
ניט פינף, ניט זעקס, ניט זיבען...
און אלע טאנצען ארום מיר
און אלע װילען ליבען.

דעם זאג איך צו און יענעם אויך,
איך שמײכעל צו דעם דריטען,
און דער װערט רויט, און יענער בלײך —
איך טאנץ אין ראד אינמיטען.

דער שטילסטער זאגט: „דו ביזט די זון,
די ײנגלעך זענען שטערען"
איך לאך זיך אויס, איך לאך דערפון,
איך לאך כמעט ביז טרערען.

דער שענסטער רופט בײנאכט אין סאד,
ער ברענגט פון דארטען בלומען...
איך זאג אויס אלעמען דעם סוד,
איך בעט זײ אלע קומען...

פערעל

א.

אויף דיין סאַמעט־שוואַרצען קלייד
האָט זיך רויק אויסגעלייגט
אַזאַ דיינע פּערעל־קייט.

האָסט זיך ברוגז'דיק פאַרטראַכט
און די אויגען האַלב פאַרמאַכט.

ריר איך דיינע פּערעל אָן
אויף דיין סאַמעט־שוואַרצען קלייד,
רוף איך דיך ביים נאָמען אָן
אומעטיק און ווייך —
שווייגסטו; דיינע פּערל שווייגען אויך.

טו איך וואָס מיין האַרץ באַפעלט:
קוש איך דיינע פּערעל,
שפּרינגסטו, ווי אַ קעצעל אויף —
שפּרינגען דיינע פּערעל.

צעשיטען זיך, צעשפּרינגען זיך
הונדערט גרינע אייגעלעך,
ריינע און אומשולדיקע,
פרום, ווי דו אליין...

ב.

ביי דער באָבעשי אין חדר
שטייט אַ טונקעלע קאָמאָד,
ליגען דאָרטען אַלטע קליידער
און אַ שאַכטעלע... אַך, ליידער,
בלייבט דאָס שאַכטעלע אַ סוד.

פרעגען נייגעריג די קינדער,
וואָס זי האַלט דאָרט אין קאָמאָד,
ווערט די באָבעשי נישט לינדער,
און זי איילט צו זיך געשווינדער,
צום אַלטמאָדישען קאָמאָד.

ווען זי בלייבט אליין בעזונדער,
שטייט זי דעמאָלט ביים קאָמאָד
ביי אַ שאַכטעלע אַ רונדער
און זי קוקט, זי קוקט מיט וואונדער,
מיט אַ זיפצעניש צו גאָט.

אירע פערעל... גאָט דו ליבער,
ווי זיי לייכטען אין קאָמאָד.
און די יאָרען... גאָט, דו ליבער!
ווי זיי גייען גיך אַריבער...
אָי, די יאָרען... אָי, אַ שאָד!...

ג.

אָי, בּין איך מקנא דיין שנירעלע פּערעל,
וואָס ליגט אַזוי רויג בּיי דיר אויפ'ן האַלז,
ווי וואָלט איך צעקושען די צערטליכע פינגער,
וואָס רירען דעם שנירעלע אָן...

דו שוועבּסט דאָ אַרום אין די שטילע חדרים
צווישען אַלטוואָדישע שאַפעס מיט ספרים,
אַזוי ווי די שכינה פון אַלטע נגונים,
פון אַלטע פאַרגעסענע בּילדער.

פון וואַנט קוקט אַראָפּ דיין פאַרשטאָרבּענע בּאָבּע
מיט פּערעל בּאַהאַנגען... דיין שנירעלע פּערעל,
מיט אויגען, וואָס שטראָמען און בּענשען איינאיינעם,
מיט פרומקייט פון דורות...

איך האָבּ נישט קיין דרייסט
און איך האָבּ נישט קיין העזה,
אַ זינדיגען וואָרט דיר צו זאָגען,
אַ זינדיגען בּליק דיר צו וואַרפען.

צו דער קליינער.

וואָס האָסטו זיך, קליינע, דערשראָקען,
ווען איך בין דאָ פּלוצלונג אַריין?
קעם ווייטער, קרויז ווידער די לאָקען
און פּודער די בעקעלעך איין.

אַ פייגעלע פעדערט זיין פליגעל
אַ קעצעלע צוואָגט זיך אַליין.
קיין עולה נישט, קינד, שטיי ביים שפּיגעל!
קיין זינד, ווען אַ פרוי וויל זיין שיין.

אַזוי איז געוועזען פאַרצייטען,
אַזוי וועט שוין אייביג זיין, לאַנג,
נישט שעם זיך! איך שטיי דאָ ביים שפּיגעל.
איך זוך דאָ אַ ביכעל אין שאַנק.

דו שטייסט פאַר מיר

דו שטייסט פאַר מיר... די שוואַרצע אויגען גלאַנצען,
דיין אַקסעל בייגט זיך לייכט... ביזט שלאַנק,
ביזט גרייט אַ שפּרונג צו טאָן, אַרומנעמען און טאַנצען
און טראָגען זיך, ווער ווייס ווי לאַנג.

ניין, גיי נישט צו... איך וויל דיך אָנקוקען און ליבען,
איך וויל אַ וואָרט געפינען, ווי אַ תפילה ריין.
פון וועלכען דור איז דיר דיין מוטיגקייט געבליבען?
פון וויפיל דורות ירשנ׳סט דו דיין חן?

איך זוך אַ וואָרט פאַר דיר, אַ פרייד-געשריי פאַרביידען...
דאָ זיגערין! איך פריי זיך מיט דיין זיג.
ביזט גרייט אַ שפּרונג צו טאָן... און שווייגסט אַזוי באַשיידען,
און לאָזט אַראָפּ דיין פלאַמענדיגען בליק.

קומסט אָן אַ בלום — דערציילסט פון גערטנער, זאַנגען,
קומסט אָן אַ האַרף און שפּילסט דאָס שענסטע ליד...
צוויי ווייסע הענט, ווי צוויי דרעסירטע שלאַנגען,
צוויי ווייסע קייטען האָלטען מיך געשמידט.

אידישע סערענאדע.

אויב דו ווילסט, איך זאָל מיין רו אומזיסט נישט זוכען,
דאַן קום צום פענסטער צו און הער מיך אויס.
אויב דו ווילסט, איך זאָל די שיינע נאַכט נישט פלוכען
דאַן זיי נישט קאַרג אויף גליק און קום אַרויס.

איך וועל קיין בלומען־קראַנץ דיר, ליבסטע, נישט דער־
לאַנגען,
דער גאָרטען איז פאַרצוימט פאַר אונז, פאַרמאַכט.
מיר גייען ביי דעם פלויט און קוקען דורך די שטאַנגען,
מיר גנבענען די צויבער־לופט ביינאַכט.

איך וועל קיין האַרפען־ליד פאַר דיר מיט שטאָלץ נישט
שפּילען, —
דער וואַנדער־שטאָק האָט צוגעשמידט מיין האַנט.
אַ נס, מיין פריינד! איך קאָן נאָך בענקען, פילען
און דורשטען נאָך דעם גליק, וואָס מיר איז אומבאַקאַנט.

די נאַכט פאַרגייט געשווינדער פאַר מיין ליידען,
דער טאָג זאָגט ווייניג פרייד מיר צו פאָרויס.
אַך, אויב דו ווילסט דער ספק זאָל מיך מיידען,
דאַן זיי נישט קאַרג אויף גליק און קום אַרויס.

א פּויליש מיידעל.

אַ פּויליש מיידעל מיט ליכטיגע האָר,
האָט פיינט אַלע ייִדען און האַסט זיי ביז גאָר,
נאָר איך בין אן אויסנאַם, איך ווייס נישט פאַרוואָס, —
איך ווייס נישט... איך האָב אזאַ ייִדישע נאָז.

און קום איך צוגיין פון דער רוישענדער גאַס,
צעקויש איך די ליפּען, וואָס רעדען פון האַס...
און ס'דויערט נישט לאַנג, נישט קיין סך —
בלויז ליבע קלינגט אָפּ אין איר שפּראַך.

און דאָרט, ווען דאָס צלמ'ל ליגט אויף איר ברוסט,
צעשפּילט זיך אַ האַרץ מיט פאַרלאַנגען און לוסט...
מיר ביידע פאַרגעסען, וואָס ווען געפעלט
און שנאה און קנאה און צלן אויף דער וועלט.

עס האָט מיר גע'חלומ'ט...

עס האָט אין אַ רולאָזער נאַכט מיר גע'הלומ'ט
איך טראָג דיר מיין קאָפּ אויף אַ טאַס.
איך גיי דיר אַנטקעגען, דו רוקסט זיך צוריק
צעשראָקען און בלאַס,

מיט לאַנגזאַמע שפּרייזען... איך גיי דיר אַנטקעגען,
מיט וואַקליגע טריט.
אַנטלויף נישט, איך וויל מיין מתנה דיר געבען...
איך בין אַזוי מיד.

איך האָב אַזוי לאַנג מיט מיין פּלאַם זיך געראַנגעלט,
ער האָט מיך פאַרברענט,
און אָט איז פון קרבן דער קאָפּ בלויז געבליבען.
באַהאַלט נישט די הענט.

באַהאַלט נישט פון שרעק, דיינע הענט, דיינע צאַרטע,
און שטויס מיך נישט אָפּ!
צום לעצטען, צום פלאַמיגסטען מאָל נעם אַרומע,
מיין זינדיגען קאָפּ.

כ׳האָב געבענקט.

כ׳האָב געבענקט, באַפליגעלט אױף פֿאַרבאָרגען,
מיט צער געװאַרט דעם גאָט־געזאַלבטען מאָרגען.
כ׳האָב געבענקט.
און איצט ביים פרײליכען באַגריסען,
איצט װיל איך אָפענהאַרציג װיסען,
צי דו האָסט אױך אַזױ געבענקט.

צי דו האָסט אױך אַזױ אין זיך געשװיגען
און אונזער ליד אין אונזער טרײ־געליבטען ניגון
געזונגען שטיל־פֿאַרבענקט.
אַך, איצטער װען איך זע דיך און באַגעגען,
מיט צערטליכקײט, מיט פחד װיל איך פֿרעגען,
צי דו האָסט אױך אַזױ געבענקט!

ביי טאָג האָב איך אין רױש דײן קול געפֿאַנגען,
בײ נאַכט בין איך אין שאָטענס שפעט געגאַנגען,
מײן טראַכטען דיר געשענקט.
נאָר איצטער ביי די ערשטע טרײע װערטער,
װיל איך הערען דײנע צאַרטע װערטער:
צי דו האָסט אױך אַזױ געבענקט...

די גרינע ארבעסלעך.

די גרינע ארבעסלעך זען אויס די יונגע פרישע
קנאָספּען,
די גרינע שטראַלען לייכטען זיך אויף דר'ערד די
קליינע גראָזען,
און אַלעס ציט צו מיר, צו מיר, צו מיין נשמה,
און איך? איך שיק עס אָפּ צו דיר אין מיינע לידער.

א האלבע שעה האָט זומערדיג און וואַרעם היינט
גערעגענט,
א ווינטעל האָט געוויגט אויף רעכטס און לינקס די
ביימער:
איך האָב א וואָרט אין ווינטעל און אין רעגענדעל
געוואָרפען
דיין נאָמען זאָל אויף פעלדער ווייטע-נאָנטע בליען.

„דיין נאָמען".

זאָל גאָרנישט בלייבען,
זאָל אונטערגיין די וועלט,
זאָל מער נישט זיין קיין זון,
קיין בלום, קיין שניי, קיין טוי...

קיין מלחמה־רוף זאָל מער נישט הילכען,
קיין פרייד־געשריי,
קיין ליד, קיין שופר־בלאָז
זאָל מער אין וואַלד נישט שאַלען.

טויטער בוים אויף טויטען בוים,
שטיין אויף שטיין זאָל ליגען,
ים זאָל דרישען טאָג און נאַכט
מיט גיהנם־רויש.

ווינטען זאָלען שליידערן די ערד,
און קנייטשען
ווייטע גרויסע הימלען,
פלאַמען זאָלען העלישע וויך טראָגען
פלאַמען גרויס, ווי טאָג און נאַכט,
וואָס איינער זאָל אין צווייטען זיך פאַרציקען
און קיינער זאָל דעם כאָאָס
מער נישט זען.

און קיינער זאָל דעם כאַאָס
מער נישט אָנקוקען...

נאָר אין דער נאַכט און אין דעם טאָג,
אין וויסטעניש, אין פינסטערניש פון טויט,
זאָל זיך אַרומטראָגען אַ גלגול און אַ וואָלקען:
מיין אויסגעבענקטעס הארץ.

און מורמלען זאָל דער וואָלקען
אויף אומבעקאַנטען לשון:
איין וואָרט, איין קלאַנג און איין געבעט:
„דיין נאָמען"...

אין שפאציר.

איך וואָלט מיט אייך אַזוי געגאַנגען,
ביז פאַרטאָג מיט אייך געגאַנגען,
ביז די זון וועט אין איר גאָלד-נעץ
אונזער ווייטען חלום פאַנגען.

שטיל... מיר שפרייזען צו איין שאָטען
אויף די פריש-באַטויטע וועגען
צו איר ליבט מיך? צו איר ליבט נישט...
שטראָף מיך גאָט, אויב איך וועל פרעגען.

שטיל... מיר ועלען שווייגען, שווייגען,
ביז עס צאַנקט דער לעצטער שטערען:
אפשר וועלען זיך צוויי הערצער
אין דעם שווייגעניש דערהערען...

כ'וואָלט מיט אייך אַזוי געגאַנגען,
ביז עק וועלט מיט אייך געגאַנגען...

עפּענסט מיט מורא דיין האַרץ.

עפּענסט מיט מורא דיין האַרץ,
עפּענסט מיט מורא דיין טיר;
שרעקעדיג בין איך אַליין —
האָב נישט קיין מורא פאַר מיר.

טאָמער גענאַרט מען מיך בייז,
טאָמער גענאַר איך אַליין...
עפען דיין טיר און דיין האַרץ —
לאָמיר זיךביידע פאַרשטיין.

מײן עכא.

נישט די ערשטע, קאָנסטו דאָך מײן לעצטע זײן,
קאָנסטו דאָך מײן לעצטע זײן.

כ׳רוף דיך לאַנג אין װאַלד פון לעבען,
קאָנסטו דאָך מײן עכאָ זײן,
מײן עכאָ זײן.

כ׳זוך דיך לאַנג אויף אַלע װעגען,
קאָנסטו מײן געזוכטע זײן,
מײן געזוכטע זײן.

כ׳בין געגאַרט פון אַלעמען,
קאָנסטו דאָך מײן טרײע זײן,
מײן טרײע זײן...

נעכטען אָווענט.

נעכטען אָווענט ביזטו שטום אַוועקגעגאַנגען,
נעכטען אָווענט האָב איך לאַנג פון דיר געקלערט.
נישט פאַרשטאַנען האָב איך דיין פאַרלאַנגען
און דיין שייד־וואָרט נישט דערהערט.

כ'האָב מיין לעמפּעל העלער אָנגעצונדען,
אז דיין בלייכקייט זאָל נישט שימערען פאַר מיר,
נעכטען אָווענט איז דיין שאָטען נישט פאַרשוואונדען
און געשאַרכט האָט עמיצער ביים טיר.

כ'האָב געשטראָפט זיך און פאַרטיידיגט,
זיך געפּלאָגט א גאַנצע שווערע נאַכט:
טאָמער האָב איך דיך, מיין טייערע, באַליידיגט
און פון גליק מיין אייגענעם געלאַכט...

נאָר קומען וועל איך האַרציג איבערבעטען
און טרייסט דיר ברענגען, האָפענונג און מוט,
נעכטען אָווענט האָב איך לאַנג פאַר דיר געבעטען
און עס גלויבט זיך היינט, ס'וועט אַלעס ווערען גוט.

ווילסט בלומען?

ווילסט בלומען? איך ברענג דיר, מיין קינד, איך דערפיל...
נאָר פרעג נישט ביי מיר, וואו איך נעם אזוי פיל,
אַ פרעג נישט... דו דאַרפסט גאָרנישט וויסען דערפון,—
כ׳וועל גנבע׳נען צירונג פאַר דיר ביי דער זון.

איך לייד... נאָר דערפאַר וועל איך זינגען אַ סך.
און זיי נאָר צופרידען און שפּיל זיך און לאַך...
עס טרייסט מיך דיין פרייד און עס טוט מיר נישט
באנג...
כאָטש ס׳קאָסט מיך גאנץ טייער דיין קלענסטער
פארלאנג

איך געדענק א נאכט.

כ'געדענק א נאכט... דאָס בעט א ווייס און ווייסע בלומען,
דיין קלייד א לייכטס און לייכטע גאזעל־טריט.
א שטילע פרייד און ווערטער שטילע, פרומע...
א הייליג זינד, וואָס גאָט אליין איז מוחל,
א ברוגז־בליק, א קורצער כעס, א שמייכעל...
און ווידער זיך אין קושען־פלאַם פאַרשמידט.
און יונג דאָס גליק און ריין דער גייסט,
און ס'קלאַפּט דאָס הארץ פון צופיל דרייסט.

כ'געדענק א נאכט... דיין לאָקען־קרוין,
די ווייסע קינדער־ציין
דיין האַנט, וואָס פאַלט ארונטער מיד...
חעב זיך, וועב זיך, לידו

קעפל.

די אויגען צוויי עלענדע טויבען,
וואס האָבען פארבלאָנזשעט אין וועג:
אַט פאַלען זיי צו צו די שויבען,
אַט פליען זיי האסטיג אוועק.

די ליפען, זיי שווייגען פיל שעה'ן
אזוי ווי א קינד, וואס איז קראנק.
אַט ווילען זיי עפעס פארטרויען,
אַט לויפט שוין אוועק דער געדאנק...

אין דער פינסטער.

אין דער פינסטער.

אין דער פינסטער זע איך בעסער מיין נשמה,
אינ׳ם חושך פון דער נאכט.
ווי א שטיינדעל אויסגעשליפען,
האלט איך דעמאלט מיין נשמה אין דער האנט. —
איך באטראכט עס,
ווען פארבלוטיגט
בליצט עס דעמאלט ווי א טייערער רובין...
מיין נשמה,
מיינס א טראפען בלוט...
דורכגעלייטערט,
אויסגעליטען.
און עס טרעפט אמאל, אז חושך
נעמט עס לייכטען, ווארפען פונקען —
א פילקאנטיגער בריליאנט,
מיין נשמה,
מיינס א טרער פון לאנגען שווייגען,
פון מיין לאנגען שווייגען בלויז איין טרער...

ווי פ ־ל פ אַ ר ב ע ן?

וויפיל פאַרבען האָט דער הימעל,
ווען די זון פאַרגייט,
ווען עס שטאַרבט אַ טאָג... מקנא
בין איך אזאַ טויט.

איך האָב אויך געהאַט פאַרלאַנגען,
פלאַמעדיגע זון!
ווער באַדויערט זייער שטאַרבען
און ווער ווייס דערפון?

פאַרביג־בונטער רעגען־בויגען
רייצט מיך אויף מיין וועג, —
ווי פאַרטרויערט און פאַרלאָזען
גייט מיין צייט אַוועק.

וויפיל לידער זינג איך דעמאָלט,
ווען די זון פאַרגייט,
ווען עס שטאַרבט אַ טאָג... מקנא
בין איך אזאַ טויט.

פאַרנאַכט.

די זון איז איינגעזונקען פאַרגאַנגען
און דאָך איז דער הימעל אַלץ רויט.
עס רייצען מיך מאָדנע פאַרלאַנגען:
כ'בין וויינען און לאַכען איצט גרייט.

עס איז אַזוי שטיל אויף די גאַסען,
עס איז אַזוי אומעטיג, שיין.
דאָ ווילט זיך מיט אַלעמען שפּאַסען,
דאָ ווילט זיך מיר בלייבען אַליין.

עס ראַנגעלט זיך וואו אויף די פענסטער
דער לעצטער פאַרחלשטער פלאַם...
דער גאָלדענער שטערען דער שענסטער
באַווייזט זיך אין הימעלשען ים.

עס איז איצט, ווי נאָך א מלחמה:
די נאַכט האָט די שלאַכט אָפּגעקילט.
זיי רוהיג, זיי שטיל, מיין נשמה,
איך האָב נאָך מיין שטרייט נישט פאַרשפּילט.

נאכט

אויף טויזענט פידלען שפילט די שטילקייט,
שפילט נאַנט און ווייט אויף אַלע שטערען,
וואויל צו דעם, וואָס קאָן עס הערען
און דערגרייכען גאָט אין שטילקייט.

מידע ציען זיך וואו־ערגעץ מיינע פינגער,
ציען זיך אין דרימעלדיגען ווילען:
איך אליין זאָל נעמען שפילען,
אָנרירען די נאַכט מיט מיינע מידע פינגער.

זי קוקט אַרויס אַלץ פרייער, מיין נשמה,
פון איר באַהעלטעניש אַרויס געלאָסען.
אך, מיט דער שטילקייט וועט זיך היינט פאַר׳קנס׳ען
מיין איינזאַמע נשמה.

ראַקעטען גאָלדענע צעשפילען זיך אין הימעל,
סאַמעט־שאָטענס קושען מיך און גלעטען,
איך וועל די שאָטענס אויף מיין שמחה היינט פאַרבעטען
און ועמען נאָך... נאָך עמיצען פון הימעל.

נאַקטורן.

לבנה-זייד האָט איינגעהילט די חייטקייט פון די פעלדער,
פחד-שוואַרצער סאַמעט האָט באַדעקט די וועלדער.
שטיל... ווי ס׳וואָלט אויף דר׳ערד קיין טאָג נאָך נישט
געוועזן.
שטום... ווי ס׳וואָלט נישט לעבען מער אויף דר׳ערד
קיין וועזן'
נאַכט, אַ נאַכט און שווייגען! וואָס איז מיר געבליבען?
ווייז מיר אָן אַ שטערען, וועלכען איך זאָל ליבען...
אונטערצינדער לויערען,
שאָטענס פיל אין שוואַרצען,
אַלע מיינע טרויערען
ספקות און באַדויערען
פלאַקערען אין האַרצען.

נאַקטורן II.

לאַנגזאַם באַוועגט זיך דער שוואַרצער גיגאַנט,
שפּרייזט... זיינע טריט נישט צו הערע'
שפּילט זיך און שווייגט... זיין פֿאַרבאָרגענע האַנט
שפּילט זיך אין באַל מיט די שטערען.
וועלדער און בערג זענען קליין געגען אים,
דאָס רוישען פֿון טייך איז זיין שטים.

ווינקט אַלץ מיט בליצען... צו וועמען? ווער ווייס?
רופֿט ער מלאכים, צי שדים?
פֿלעדערמייז פֿלינקע, צעשראָקען און בייז,
פֿליען פֿון פֿענסטערען בוידעם.
ווינטען באַוועגען פֿון קלויסטער דעם גלאָק —
שווייג! דאָס באַגראָבט מען דעם טאָג.

נאַקטורן III.

אין מיטען נאַכט, אין סאַמע חשך פון דער ערד
האָט זיך אַ קוויטש אַ פייגעלשער דערהערט,
אַ לאַנגער קוויטש...
קאַלטער טויט און פוסטקייט פון דעם לעבען
האָט זיך אין עכאָ לאַנגזאַם אָפּגעגעבען...

וואַרעמקייט פון זון, פאַרביגקייט פון בלומען,
אַ שמעטערלינג, וואָס שוועבט בייטאָג אין פעלד,
אַ מענש, וואָס זוכט און שטרעבט,
דער מענש און אַלץ, וואָס לעבט...

פאַרמשפט איז צום טויט די גאַנצע וועלט.

איך האָב דאָ נישט קיינעם.

איך ווייס, אַז איך האָב דאָ נישט קיינעם,
דאָך שרעקט מיך נישט מער דער געדאַנק.
אין אונטערשטעטן שטוב ביי די שכנים
איז ווידער היינט טאַנץ און געזאַנג.

כ׳וועל גיין, ביז איך וועל שוין נישט הערן
די קלאַנגען, וואָס הילכען דערביי.
כ׳וועל גיין אין דער נאַכט און באַקלערן
די וועגן, וואָס איך בין פאַרביי.

די יאָרן, די טייערסטע יאָרן,
מיין גלויבען, וואָס איך האָב פאַרלאָרן...
אָך, גוט איז און טריי איז די נאַכט.
זי רופט נישט צו קיינעם, צו קיינעם...
אין אונטערשטעטן שטוב ביי די שכנים
איז פריילעך... מען טאַנצט און מען לאַכט.

די אייביגע שטילקייט.

די אייביגע שטילקייט וועט זיגען.
אויף אונזערע קברים וועט ליגען
אַ בערגעל פאַרטריקענטע בלעטער...
נישט טרויער! אַביסעלע שפּעטער.

נאָר היינט בין איך לענגער געשטאַנען
ביים טייכעל... געקוקט אויף די שוואַנען.
זיי זענען געשוואומען, די שלאַנקע,
פאַרשלעפערט אין זיסע געדאַנקען.

פון ווינטעל געפעכערט פון קילען,
אין וואַסער געשפּיגעלט אין שטילען...
געווען איז מיר שווער זיך צעשיידען:
דאָס בילד האָט דערמאָנט דעם גן-עדן...

אין גאָרטען איז שאָטען געלעגען,
עס האָט זיך געטויט אויף די שטעגען,
פון גרינס האָבען רויג געוואונקען
רויט בלוטיגע בלומען, ווי פונקען.

דאָס בילד וואָלט איך וועלען אויף יאָרען
פאַרמויערן טיף אין זכרון
די שיינקייט... איך זאָל זי באַהאַלטען
און ברענגען אין קבר אין קאַלטען.

באַנײַעו

בּאַגינען.

נאָך איידער טאָג וועט נעמען
פֿייניגען מיט זאָרג,
וויל איך אַ רגע טרוימען
און זיין אַ שעה מיט גאָט.

עס גלאַנצען נאַסע בּלעטער,
גראָז טרינקט זיך אָן מיט טוי.
די זעלבּע בּשמים־טראָפּנס
בּאַנעצען מיינע טריט.

גוט מאָרגען, בּלייכער מאָרגען!
בּיסט ווי דער אמת ריין
איך וויל דיין ערשטען אָטעם,
דיין ערשטען שטראַל פֿאַר זיך.

ווייל שפּעטער אין די שעה'ן
פֿון טומעל און געדראַנג,
וועל איך מיט שטייפֿע אָרעמס
אין לעבּענס־גאַס אַרויס.

צי וועל איך דער גערעכטער
אין דער מלחמה זיין?
צי וועל איך דער פֿאַרשפּילטער
אין אַלע קאַמפּען זיין?

הושענה אַלדעם לעבעדיקן
און דער גאַנצער וועלט!
איך האָב נאָר פֿיינט די קאַרגשאַפֿט
און חניפֿה האָב איך פֿיינט.

אָט אין די ערשטע שטראַלען
פֿון זון־אויפֿגאַנג און טאָג
פֿאַרוועב איך מײַנע ברכות,
מײַן גרויסען דאַנק צו גאָט.

פֿאַר אַלע מײַנע זאָרגען,
פֿאַר נאַרעריי פֿון פֿרײַנד,
פֿאַר לײַדען און פֿאַר שטרײַטען,
פֿאַר שווײַגען מיט דער נאַכט.

קרײַט פֿריילעך, יונגע הענדלעך,
קרײַט אומעטיג און רופֿט:
עס גייען אַלע קלאַנגען
אין ווידערקלאַנג אַוועק.

איך ווייס נאָך נישט אויף ריכטיג
דעם וועג, וואָס פֿירט צו גאָט:
אוודאי דורך די גרעזלעך,
וואָס באָדען זיך אין טוי.

האָסט לעבעז מיך געלערנט
און איך געדענק איין זאַך:
אין גיהנם זוכען בלומען,
און מונטערקייט אין צער.

און איצט ווען קיינער זעט נישט
אין עלענדען פאַרטאָג,
איצט קאָן איך רויג נעמען
די רייכקייט פון דער וועלט.

אַ בלעטעל פון אַ צווייגעל
אַראָפּרייסען מיט פרייד,
די אָדערלעך די דינע,
בעטראַכטען זיי גענוי.

צום טייך אַראָפּ זיך בייגען
און שפּיגלען אין זיין גלאַנץ
די בלייכקייט פון באַגינען
אין מיינע אויגען זען.

אַ הויפען וואַסער־לעבען
טיף אָנשעפּען פון טייך
און אָפּוואַשען פון פּנים
אַן אויסגעהויכטע טרער.

אַ קשאַק האָב איך אָן ווילען
אַ ריר געטאָן ביים וועג.
צוויי שמעטערלינגען ווייסע
פון דרימעל אויפגעוועקט.

האָט זייער ערשטער פלאַטער
מיך באַלד אָן גאָט דערמאַנט...
צוויי שמעטערלינגען ווייסע,
ווי צוויי נשמות ווייס.

עס שפרייטען זיך שוין שטראַלען
אויף מיין בעטויטען וועג.
עס וועט באַלד ווערען ליכטיג
און פרייד וועט זיין מיט מיר.

נאָר אויב מיר איז אַפילו
דער שאָטען בלויז באַשערט,
וועל איך אין שאָטען וועבען
פאַר זיך אליין מיין ליד.

און אויב דער לץ וועט ווידער
פאַרצוימען מיר דעם וועג,
וועל איך מיין שטאָלץ געדענקען,
און לץ... וועט בלייבען לץ.

אַ סטאַדע שאַרע שעפּסען
בּאַווייזט זיך שוין אין פעלד.
אַ פּאַסטוך מיט אַ כּלב,
וואָס לויפט און אין שמעקט די ערד.

דער גלאָקען־ציער ציט שוין
די גלאָקען דאָ און דאָרט.
די דערפלעך און די שטעטלעך
״ וועקען זיך שוין אויף.

און איצט ווען טיר און פענסטער
מאַכט אויף זיך אומעטום,
פאַרשליס איך און פאַרזיגעל
מיין שטילען סוד אין זיך.

איך האָב געזען דעם אויפגאַנג
אין פייער־גאָלד געברענט,
דער צָפּגלאַנץ איז געפאַלען
ווי זאַלב אויף מיין פאַרלאַנג.

עס האָט מיט מיר די ווייטקייט
געשלאָסען איין פאַרבּאַנד.
איך האָב היינט אין באַגינען
בּלויז אויסגעקוקט דעם וועג.

אינהאַלט:

	זייט
ווייט איז די גרעניץ	5
שטילער אָוונט	6
נאַכט נאָך רעגען	7
אַ מיליאָן מענשען	8
ווער פֿון אייך?	9
אין פעלד	10
וואָס טיפֿער	12
אין אונזער טעמפּעל	13
איך נישטיגער שטויבינער	14
כ'האָב געזעהן	15
אונטער די וועלדער	16
נאַכט אָן נאַכט	17
לייגט נישט קיין שטיינער	18
דער זייגער	19
ביים קלויסטער	20
צפֿון-נאַכט	21
פֿון קינדווייז	22
דער פּאָעט	23
דאָס וואָס בלייבט	25
גרינער גאָט	29
אין צוג	31
אין היי	32
עמיצס	33
אין גאָרטען	34
ווען אַ מיידעל באָדט זיך	35
אין וואַלד	36
קלעצער	37
פֿרימאָרגען	38
אויף די קליינע שטעדטלעך	39
צוריק	40
שטילקייט	45
לבנה-ליד	47
לעצטער קלאַנג	48
אויף גאַסען	49
אין קאָרען	50
בליי	51
ביים פֿענסטער	52
וואַסער	55
פּאַלמעס	60
יעדען אָוועגט	61
אין דיינע טעג	62
פֿרייד און פאַרב	63
ס'קריגעלע	64
צעטראָטענע קאָרען	65
פֿרעמדע שולמית	66
פֿאַרנאַכט	67
באָרוועסע פּרינצעסען	68
דיינע שטיפעריש קרענץ	69
זון	73
אַ שטורעם	75
אין אַ שטורעם-נאַכט	85
ביים ים	86
דער ווייסער זעגעל	88
שלעפעריש וויגט זיך דער ים	89
קיפּאַריסען	91
ים-שטיינדלעך	92
אַי-פּעטרי	94
קרימער-נאַכט	95
אונטער דער זון	96
כ'גיי צו דיר	97
מאַגנאָליעס	98
מימאָזען	99
אַ וואָלקען	100
זון שרייבט	101
פֿרוי און אָדלער	102
דריי יאָר	104
פֿלינקער פֿישער	105
צום ים	106
דאָ און דאָרט	108
פּאַליעס	109
וואָס איז אַ ליד?	113
מיין ניגון	114
איך און אַלע...	115
אויף אונזערע ביינער	116

	זייט
צו גאָט	117
מיין יניקה	118
מיין ווידער־קומען	119
דער וואלד-שפּיץ זילבערט	120
ביים פאָנטאַן	123
ערגעץ־וואו	124
לערן זיך שווייגען	125
אַ שטימונג	126
אַ באַלאַדע	127
באָהעמע-ליד	128
נשמה׳לע	130
מידקייט	131
קאָרטען	132
מיין טויט	133
ביי אונז אין שטוב	134
„זשיד"	135
דער האַס	136
וואָס וועט בלייבען?	138
באַגראָבענע יאָרען	139
דער פאַנטאַזיאָר	140
אין קאַפע	142
קאָנטראַסטען	143
מיין תּפילה	145
מאַשינען	149
מען בויט אַ הויז	154
אַמאָליגע וועבערס	155
שניי	159
אין וואלד	161
אויף די פעלדער	163
אַ בוימעלע	164
מיר פּאָרען	165
ווייסע לעגענדע	167
ווייסקייט	168
פערש־עטיגטער פרילינג	172
שוואַנען	174
דער אַלטער דעמב	175
פליי[illegible]	176
[illegible]ליע	177
די גלאָקען	178
אויף „אַרבאַט"	179
יעדען טאָג	180
שווארצע טרוימנעס	181
אין יענע טעג	182
עס שלאָפט די קאָמונע	183
אין דער קאָמונע	184
צעשמעטערטער שפּיגעל	186
ציגיינער	187
אין מאַלאַראָסיע	188
ביי דער ווייסעל	190
ביים ניעמאַן	191
גרויע שינעלען	192
קיין וואָלאָגדע	194
די שטיפערין	197
פּערעל	198
צו דער קליינער	201
די שטייסט פאַר מיר	202
יודישע סערענאַדע	203
פּויליש מיידעל	204
גע׳חלומ׳ט	205
כ׳האָב געבענקט	206
ווי גרינע אַרבעסלעך	207
דיין נאָמען	208
אין שפּאַציר	210
עפּענסט מיט מורא	211
עכאָ	212
נעכטען אָוונט	213
ווילסט בלומען	214
איך געדיינק אַ נאַכט	215
אַ קעפּעל	216
אין דער פינסטער	219
ווי פיל פאַרבען	220
פאַרנאַכט	221
נאַכט	222
נאַקטורן	223
איך האָב דאָ נישט קיינעם	226
די אייביגע שטילקייט	227
באַגינען	231

[illegible library stamp]

פערלאַג

„ליטעראַטור-פאָנד״

ביים פעראיין פון יודישע ליטעראַטען און זשורנאַליסטען אין ווארשא.

ס'איז ערשינען:

טירען-פענסטער

נאָוועלען פון אפרים קאַגאַנאָווסקי.

פראַכט-אויסגאַבע.

15½ דרוק-בויגען פרייז 900 מ.

אין גיכען ערשיינט:

אַ באַנד נאָוועלען פון שלמה גילבערט.

Z. SEGAŁOWICZ.

Kaprysy

Nakładem „Funduszu Literackiego“ przy Związku Literatów i Dziennikarzy Żydowskich w Warszawie (Tłomackie 13).

19 21

אגודת
הסופרים והעתונאים
היהודים
פעראיין
פון יידישע ליטעראטען
און זשורנאליסטען

Składano
u B-ci Wójcikiewicz, Warszawa
Kramy Nalewkowskie.

Tłoczono w Drukarni Kupersztocha i Kramarza
Warszawa, Nowolipki 22.